

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อพฤติกรรมจริยธรรม
ด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย

ปริญญาณิพนธ์
ของ
รติรส ก้อนเงิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2551

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อพฤติกรรมจริยธรรม
ด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย

ปริญญาณิพนธ์
ของ
รติรส ก้อนเงิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

พฤษภาคม 2551

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อพฤติกรรมจริยธรรม
ด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ
ของ
รติรส ก้อนเงิน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2551

รติรส ก้อนเงิน. (2551). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, อาจารย์ ดร. สุวพร เข้มเฮง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นแบบร่วมมือ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนหญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปีซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปฐมวัยปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย สังกัดมูลนิธิสภาคริสตจักรในประเทศไทย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงมาหนึ่งห้องเรียน เพื่อรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นแบบร่วมมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นแบบร่วมมือ และแบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ที่ใช้การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .816 ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One – Group Pretest – Posttest design และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ t- test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในภาพรวมอยู่ในระดับดี และหลังได้รับการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดีมาก
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ในภาพรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

THE EFFECT OF CO-OPERATIVE LEARNING ACTIVITIES ON SHARING
BEHAVIORS OF YOUNG CHILDREN

AN ABSTRACT
BY
RATIROS KONNGERN

Present in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Early Childhood
at Srinakharinwirot University
May 2008

Ratiros Konngern. (2008). *The Eeffect Of Co-operative Learning Activities On Sharing Behaviors Of Young Children*. Master thesis, M. Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Dr. Suchinda Kajonrungsilp, Dr. Suwaporn Semheng.

The purpose of this research was to study the effect of co-operative learning activities on sharing behaviors of young children.

Samples used in this study were 4-5 years old preschool girls. It took place in the kindergarten class 2/1 at Wattana Wittaya Academy located in Bangkok which under the Foundation of the Church of Christ in Thailand. This study took place during the second semester of the 2007 academic year. The class studied had 15 girls and they were used for the study of the co-operative learning activities by co-operative games.

The instruments used in study were lesson plan of co-operative learning with co-operative games and the test of sharing behaviors. The reliability of the test is .816, the research followed one group Pre test – Post test design. The data was analyzed by using the dependent sample t-test.

The result of this study revealed that

1. Sharing behavior of young children using co-operative learning activities had a good level before and very good level after the experiment in all areas.
2. Sharing behavior of young children was higher in all areas with statistical significance of .01 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อพฤติกรรมจริยธรรม
ด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย

ของ
รติรส ก้อนเงิน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุวพร เข้มเฮง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุวพร เข้มเฮง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วรนาท รักสกุลไทย)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตาจาก อาจารย์ ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. สุวพร เข้มเฮง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ เอาใจใส่ ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ อาจารย์ ดร. วรนาท รักสกุลไทย คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์เรียบร้อยและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา อบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้และให้ประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย ด้วยความรักและความเมตตา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัศมี ดันเจริญ อาจารย์นารี ศิริทรัพย์ อาจารย์สร้อยธร ฉันทวรภาพ อาจารย์กิตติศักดิ์ เกตุนุติ อาจารย์รัตนภรณ์ มั่นศรีจันทร์ อาจารย์สุชาดา นทีตานนท์ ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย อาจารย์เสริมศรี ไชยเศรษฐ์ อาจารย์พรณมहा วุฒิวโรภาส ที่ให้ทุนสนับสนุนในการศึกษาจนจบหลักสูตร ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณผู้ช่วยผู้บริหารระดับปฐมวัย อาจารย์วิลาวัลย์ มิตรกุล รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านในโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ รวมถึงผู้ปกครองและนักเรียนชั้นปฐมวัยปีที่ 2/1 ทุกๆ ท่านที่ให้การสนับสนุนและร่วมมือในการศึกษาทดลองอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่น้องทุกคน อีกทั้งเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโทสาขาการศึกษาปฐมวัย ภาคพิเศษรุ่น 6 ทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา และขอขอบพระคุณอีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดาที่ให้อิสรภาพ ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้การอบรมเลี้ยงดู ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย และพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

รติรส ก้อนเงิน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	7
สมมุติฐานในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ.....	8
ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ.....	9
ลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือ.....	10
ขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือ.....	13
บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ.....	15
เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ.....	17
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเล่น.....	18
ประเภทของการเล่น.....	20
องค์ประกอบของการเล่นเกมแบบร่วมมือ.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ.....	21
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรม.....	22
ความหมายของจริยธรรม.....	22
ความสำคัญของการพัฒนาลักษณะนิสัยทางจริยธรรม.....	24
องค์ประกอบทางจริยธรรม.....	26
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโกลเบอร์เกอร์.....	27
พัฒนาการกับลักษณะนิสัยทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัย.....	28
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเอื้อเฟื้อ.....	30
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเอื้อเฟื้อ.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ความหมายของความเอื้อเฟื้อ.....	30
ประเภทของความเอื้อเฟื้อ.....	31
แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดและพัฒนาการของความเอื้อเฟื้อ.....	33
ลักษณะและความสำคัญของความเอื้อเฟื้อ.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเอื้อเฟื้อ.....	34
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	34
งานวิจัยในประเทศ.....	34
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	37
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
แบบแผนการทดลอง.....	40
การดำเนินการทดลอง.....	40
จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
อภิปรายผล.....	55
ข้อสังเกต.....	57
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	58
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	65
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	94

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เปรียบเทียบการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม.....	11
2 เปรียบเทียบการเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบเดิมและการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	12
3 แบบแผนการทดลอง.....	40
4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เกม.....	42
5 แปรผลระดับของพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในภาพรวม.....	46
6 แปรผลระดับของพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเรื่องการช่วยเหลือ.....	46
7 แปรผลระดับของพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเรื่องการแบ่งปัน.....	46
8 แปรผลระดับของพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเรื่องการเสียสละ.....	47
9 คะแนนแบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อก่อนการทดลอง.....	49
10 คะแนนแบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อหลังการทดลอง.....	50
11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ.....	51

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	พัฒนาการพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในแต่ละด้านและในภาพรวม.....	52
---	---	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังก้าวเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ค่านิยม สภาพาสังแวดล้อม และเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจากการได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยมุ่งเน้นที่การรับค่านิยมในการพัฒนาความเจริญทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางด้านข่าวสารข้อมูล การสื่อสารต่าง ๆ เมื่อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความเจริญมากขึ้น ทำให้ถูกนำมาใช้ในการกล่อมเกลามนุษย์ให้เฟื่องฟูเฟื่องฟู กลุ่มหลงอยู่ในความมัวเมา และตกเป็นทาสของระบบทุนนิยม ซึ่งเน้นการแสวงหาความสุข สนองความโลภของตนเอง จึงทำให้สังคมให้ความสำคัญกับวัตถุ และเน้นความสำเร็จของปัจเจกชนมากกว่าหมู่คณะ เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ทำให้ละเลยความสำคัญของการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ไม่คำนึงถึงจริยธรรมอันดีงาม ซึ่งเป็นแบบแผนในการประพฤติที่ดีที่จะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผลให้เกิดการแข่งขันกัน เกิดการแก่งแย่งชิงดีเอารัดเอาเปรียบ และครอบงำกันเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งบริโภคนิยม เกิดความขัดแย้งและแบ่งแยกกัน ความโลภและความเห็นแก่ตัวได้ก่อปัญหาให้แก่มนุษย์ ทั้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกันเอง และมนุษย์กับธรรมชาติ จากการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมที่เน้นการบริโภคนิยม และวัตถุนิยมที่รับเข้ามาพร้อมกับความเจริญทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีทางการสื่อสารต่าง ๆ ทำให้สังคมไทยมีความโน้มเอียงในการที่จะเห็นแก่ตัวมากขึ้น ละเลยการมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่มีความละเอียดในการรู้จักผิดชอบชั่วดี ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาโสเภณี ปัญหาครอบครัวแตกแยก (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต, 2537 : 37)

จากการมุ่งเน้นพัฒนาความเจริญทางด้านวัตถุมากกว่าการพัฒนาด้านจิตใจ และการอยู่ร่วมกันในสังคม ทำให้คนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตค่านิยม จริยธรรม และพฤติกรรม เชื่อมโยงถึงการดำเนินชีวิต ความประพฤติ ความคิด ทศนคติ และคุณธรรมของคนในสังคม เป็นผลกระทบจากการเลือนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้าสู่ประเทศไทยผ่านสื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสร้างสรรค์ยังมีน้อย สื่อที่เป็นภัยและผิดกฎหมายมีการเผยแพร่มากขึ้นแม้มีการปราบปรามอย่างเข้มงวด เว็บไซต์ทางเพศเพิ่มขึ้น ขณะที่คนไทยโดยเฉพาะเด็ก และเยาวชนยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ประกอบกับสถาบันทางสังคม อาทิ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษามีบทบาทน้อยลง ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาศักยภาพคนไทยโดยเฉพาะเด็กและเยาวชน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554 : 50) สะท้อนให้เห็นว่าชีวิตสังคมไทยสมัยใหม่เป็นชีวิตที่โดดเดี่ยว เห็นแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นสำคัญมากขึ้น จากที่เคยมีความเอื้อเฟื้อ อาทรต่อกันก็กลายเป็นทำทุกอย่างเพื่อตัวเอง ไม่สนใจประเพณีวัฒนธรรมคำสั่งสอนทางศาสนาเหมือนสมัยก่อน จากเดิมที่เคยเคารพผู้ใหญ่

หรือผู้อาวุโสกว่าก็กลับกลายเป็น เคารพนับถือผู้มีเงินมากกว่า (โสภา ชูพิกุลชัย ชปิลมันน์. 2542 : 20) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่เอื้อต่อสังคม เป็นพฤติกรรมที่ควรส่งเสริมให้มีมากขึ้นในสังคมไทยเพื่อเป็นการแก้ปัญหาทางสังคม และป้องกันปัญหาสังคมที่จะทวีความรุนแรงตามมา และทำให้เกิดพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศที่สมบูรณ์คือ การเจริญทางด้านวัตถุควบคู่ไปกับทางด้านจิตใจ

สังคมปัจจุบันได้ให้ความสำคัญแต่การพัฒนาทางด้านวัตถุเพียงด้านเดียว แต่ขาดความสนใจในการพัฒนาทางด้านจิตใจดังที่ ทวีป อภิสิทธิ์ (2540 : 43-44) กล่าวว่า เมื่อใดที่ความเจริญด้านวัตถุถึงจุดรุ่งเรืองสูงสุด ความเจริญทางด้านจิตใจ ซึ่งหมายถึงคุณธรรมจริยธรรมมักจะลดลง การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ต้องอาศัยคนที่มีคุณภาพประกอบด้วยคุณสมบัติทางร่างกาย สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม ที่ผ่านมามีประเทศไทยมุ่งพัฒนาด้านสติปัญญา แต่ยังขาดในการให้ความสำคัญการพัฒนาจิตใจ การปลูกฝังให้เด็กไทยมีจริยธรรม มีน้ำใจเอื้อเฟื้อจึงมีความสำคัญยิ่ง ซึ่งภาครัฐตระหนักถึงการนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงได้วางแผนการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 โดยการยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมไทยจึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจากคนเป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์ และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งจิตใจ ร่างกาย การความรู้ และทักษะความสามารถ เพื่อให้เพียงพอทั้งด้านคุณธรรม และความรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล รอบคอบและระมัดระวัง ด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและคุณธรรม ทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถตัดสินใจโดยใช้หลักความพอประมาณ ในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 : 47)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการ ในหมวดที่ 1 บททั่วไป มาตราที่ 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 : 5) ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 ของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการกล่าวว่าการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 : 35)

จริยธรรมที่สำคัญประการหนึ่งที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นในสังคม และประเทศชาติ คือจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ สังคมใดที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีคุณลักษณะอันเอื้อต่อการพัฒนาเช่น การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สังคมนั้นก็จะพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว

(สนธยา จัตราตศ. 2532 : 4) การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นหลักความมั่นคงทางสังคม ส่วนการเห็นแก่ตัวเป็นจุดสลายของสังคม ผู้เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ย่อมเป็นที่รักของคนทั้งหลาย เป็นคนตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ การเอาตัวรอดคนเดียวย่อมเป็นความอยู่ไม่รอดในวันหน้า (อุทัย ทองพูน. 2528 : 27)

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า ความเอื้อเฟื้อ เป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่ทำให้สังคมอยู่อย่างสงบสุขและเจริญก้าวหน้า รวมถึงประเทศชาติเราจึงต้องมีการปลูกฝังจริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก ดังนั้นจึงสมควรหาวิธีการสอน พฤติกรรมของความเอื้อเฟื้อ ให้กับเด็กปฐมวัย ให้มีความเหมาะสมกับความสามารถ และพัฒนาการที่แท้จริงของเด็กปฐมวัย ซึ่งในเรื่องนี้ ทิศนา ขัมมณี และคณะ (2536 : 79) กล่าวว่าเด็กอายุ 12 เดือน ถึง 6 ปี เรียนรู้ที่จะร่วมมือกับผู้อื่น โดยเฉพาะเด็กอายุ 6 ปี เล่นและร่วมมือกับเพื่อนได้ดี สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537 ข : 55) กล่าวว่าเด็กอายุ 5-6 ปี เกิดความร่วมมือจากการรอคอยผู้อื่น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี และเด็กวัย 5 ปี มักจะมีความเป็นมิตร ให้ความร่วมมือ ชอบกระทำการต่าง ๆ ให้ผู้อื่นพอใจ เริ่มเข้ากลุ่มกับเพื่อนประมาณ 2-5 คน เริ่มลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางลง และยอมรับกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ดังนั้นเด็กในระดับปฐมวัย จึงเป็นช่วงวัยที่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมความร่วมมือ

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่ง ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน และสนับสนุนให้มีการช่วยเหลือกันจนบรรลุผลตามเป้าหมาย ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด การเรียนแบบร่วมมือ เป็นวิธีการเรียนที่ให้นักเรียนทำงานด้วยกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้ และทางด้านจิตใจ ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าในความแตกต่างจากตน ตลอดจนรู้จักช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อน ๆ (อารี สันทนต์. 2535 : 33)

การเรียนแบบร่วมมือสามารถจัดได้ในหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการเล่นถือเป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งสามารถสร้างพฤติกรรมความร่วมมือให้กับเด็กปฐมวัยได้ ปกติแล้วเด็กปฐมวัยชอบเล่น การที่เด็กเล่นเป็นการแสดงให้เห็นว่า เด็กต้องการเพื่อนที่จะเล่นด้วย ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานที่ช่วยให้เด็กสร้างสัมพันธภาพกับเด็กอื่นด้วยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา การให้อภัยผู้อื่น (อารมณ สุวรรณपाल. 2527 : 534) การเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยมีหลายรูปแบบทั้งที่เล่นเป็นรายบุคคล เล่นเป็นกลุ่ม เล่นแข่งขัน แต่การเล่นแบบร่วมมือจะกระตุ้นพฤติกรรมทางบวก รวมถึงความสามารถในการรับรู้ความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้อื่น นอกจากนี้ยังส่งเสริมทักษะทางสังคม ทางร่างกาย และทางสติปัญญา การคิดแก้ปัญหา การสื่อสาร ส่วนกิจกรรมแบบแข่งขันมักก่อผลให้พฤติกรรมความร่วมมือลดน้อยลง (พัชรี ผลโยธิน. 2538 : 2) ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือมีความหมายตรงกันข้ามกับการเรียนที่เน้นการแข่งขัน และการเรียนตามลำพัง การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการสอนที่จะพัฒนานักเรียนในด้านวิชาการ และทักษะทางสังคม นอกจากนี้ยังเป็นการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมทักษะทางสังคม โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันจนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการเรียนร่วมกันทุกคน ในปัจจุบันครูผู้สอนจำนวนมาก

เน้นการพัฒนาเด็กในด้านวิชาการ โดยไม่เน้นการพัฒนาทักษะทางสังคม และมักจะส่งเสริมให้นักเรียนเรียนด้วยการแข่งขัน หรือเรียนตามลำพัง ซึ่งการสอนทั้งสองอย่างไม่ได้คำนึงถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้น สภาพการเรียนการสอนดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียหลายประการแก่นักเรียน กล่าวคือการสอนแบบแข่งขันทำให้เกิดผู้ชนะและผู้แพ้ โดยผู้ชนะจะดีใจ สำหรับผู้แพ้จะเสียใจ ซึ่งสัดส่วนของผู้ชนะจะมีน้อยกว่าผู้แพ้มาก มีผลทำให้นักเรียนส่วนใหญ่เกิดความเครียด และไม่มีความสุขในการเรียน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือยังเป็นการเตรียมนักเรียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข (ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ, 2543 : 4-5) การเล่นเกมแบบร่วมมือเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้เล่นด้วยกัน ไม่มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ ทุกคนร่วมมือช่วยเหลือกันขณะเล่น เพื่อให้เกิดความสำเร็จในแต่ละเกม ฉะนั้นเด็กทุกคนจึงมีส่วนร่วมในการทำให้เกิดความสำเร็จ เด็กจะรู้สึกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม รู้ถึงบทบาทของการเป็นผู้ให้และผู้รับความช่วยเหลือ และรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองที่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จลักษณะการเล่นแบบร่วมมือนี้เด็กจะได้เรียนรู้พฤติกรรมความเอื้อเฟื้อจากเพื่อน

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า การส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสในการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นเกมแบบร่วมมือในเด็กปฐมวัย จะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อให้เกิดขึ้น และจะเกิดเป็นคุณลักษณะในเด็กปฐมวัยที่จะช่วยให้เด็กอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อย่างเหมาะสมในเด็กปฐมวัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นเกมแบบร่วมมือ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นเกมแบบร่วมมือ ก่อนและหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ช่วยให้ผู้วิจัยทราบถึงผลของการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นเกม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครูปฐมวัยและผู้สนใจสามารถนำแนวทางดังกล่าวไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และตระหนักถึงความสำคัญในการปรับบทบาทในการสร้างพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเด็กปฐมวัยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยเพศหญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน รวม 100 คน ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย สังกัดมูลนิธิสภาคริสตจักรในประเทศไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตหนึ่ง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือเด็กปฐมวัยเพศหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 อายุ 4-5 ปี ของโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย สังกัดมูลนิธิสภาคริสตจักรในประเทศไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตหนึ่ง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ

กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2. ตัวแปรตาม

พฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ แบ่งเป็น 3 ลักษณะได้แก่ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการเสียสละ

ระยะเวลาในการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ครั้งละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กหญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร สังกัดมูลนิธิสภาคริสตจักรในประเทศไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตหนึ่ง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

2. พฤติกรรมความเอื้อเฟื้อ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกด้วยวาจา หรือการกระทำที่แสดงถึงการช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการเสียสละต่อเพื่อนด้วยความเต็มใจในขณะที่ทำกิจกรรมด้วยกัน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้แบ่งไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การช่วยเหลือ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการกระทำในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่ได้รับการขอร้องและไม่ได้ขอร้อง และในด้านการพูด โดยให้กำลังใจ แสดงความเห็นใจผู้อื่น

2.2 การแบ่งปัน หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแบ่งหรือให้ยืมสิ่งของ หรือของใช้ ของเล่น ที่ตนครอบครองอยู่กับเพื่อนไปส่วนหนึ่ง หรือบางส่วน

2.3 การเสียสละ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กยินยอมหรือสมัครใจเสียผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อให้ผู้อื่น หรือสังคมโดยรวมได้รับผลประโยชน์จากการกระทำของตนเอง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเด็กปฐมวัย

3. กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดให้แก่เด็กปฐมวัยโดยให้เล่นเกมแบบร่วมมือ เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่ม มีส่วนร่วมในความสำเร็จตามจุดประสงค์ของการเล่นเกม การเล่นเกมแบบร่วมมือในการวิจัยนี้จะไม่เน้นผลการแข่งขันแพ้ ชนะ ทุกคนเล่นด้วยกัน และช่วยเหลือกัน ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมดังนี้

3.1 ขั้นนำ ซึ่งเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมก่อนการทำกิจกรรม ครูแนะนำอุปกรณ์ และบอกจุดประสงค์ในการเล่นให้กับเด็ก รวมถึงการอธิบายวิธีการเล่นเกมให้กับเด็กได้เข้าใจถึงขั้นตอนการเล่น

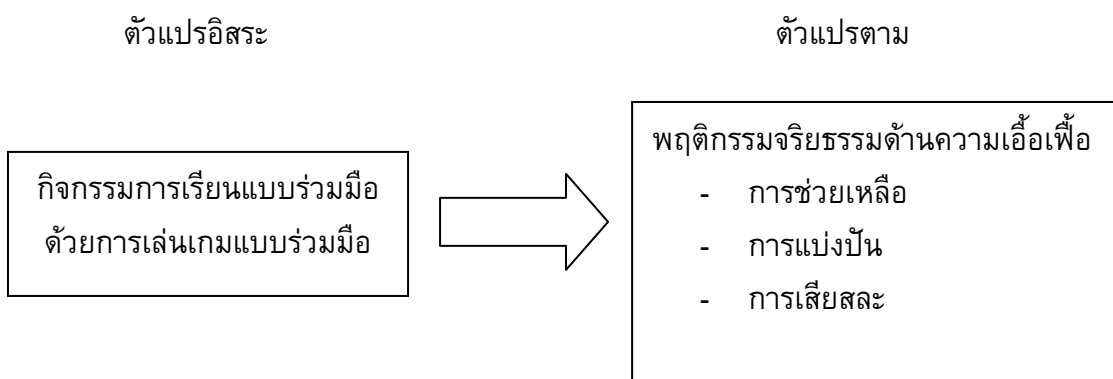
3.2 ขั้นการเล่น ให้เด็กแบ่งกลุ่ม แจกอุปกรณ์ และเล่นเกมตามขั้นตอน โดยครูคอยสังเกตและให้คำแนะนำกับเด็ก

3.3 ขั้นสรุป เด็กและครูร่วมกันสนทนาสรุป และตอบคำถามเกี่ยวกับจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ในเรื่องการช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการเสียสละ ตามจุดประสงค์ของเกม

3.4 ขั้นประเมินผล ครูคอยสังเกตพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อ ในเรื่องการช่วยเหลือ การแบ่งปันและการเสียสละของเด็ก ที่เกิดขึ้นในระหว่างการจัดกิจกรรม

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเด็กปฐมวัย

สมมติฐานในงานวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยการเล่นเกมแบบร่วมมือ มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ
 - 1.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 1.2 ลักษณะของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 1.3 เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือ
 - 1.4 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ
 - 1.4.1 บทบาทของผู้เรียน
 - 1.4.2 บทบาทของครู
 - 1.4.3 บทบาทของผู้ปกครองและชุมชน
 - 1.5 ขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือ
 - 1.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเล่น
 - 1.7 ประเภทของการเล่น
 - 1.8 องค์ประกอบของการเล่นเกมแบบร่วมมือ
 - 1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรม
 - 2.1 ความหมายของจริยธรรม
 - 2.2 ความสำคัญของการพัฒนาลักษณะนิสัยทางจริยธรรม
 - 2.3 องค์ประกอบทางจริยธรรม
 - 2.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโกลเบอร์ก
 - 2.5 พัฒนาการกับลักษณะนิสัยทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัย
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเอื้อเฟื้อ
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเอื้อเฟื้อ
 - 3.1.1 ความหมายของความเอื้อเฟื้อ
 - 3.1.2 ประเภทของความเอื้อเฟื้อ
 - 3.1.3 แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดและพัฒนาการของความเอื้อเฟื้อ
 - 3.1.4 ลักษณะและความสำคัญของความเอื้อเฟื้อ
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเอื้อเฟื้อ
 - 3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

1.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ

นักการศึกษาหลายท่านที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ และจากการศึกษาความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ พบว่ามีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการเรียนที่ให้นักเรียนทำงานด้วยกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านความรู้และทางด้านจิตใจ ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคลของเพื่อน ๆ เคารพความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น ที่แตกต่างจากตนตลอดจนรู้จักช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อน ๆ (อารี สันตหวิ. 2539 : 89)

การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ในแต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมถึงการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่จะรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น หากแต่จะต้องร่วมรับผิดชอบ ต่อการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือความสำเร็จของกลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 57 ; อ้างอิงจาก Johnson ;& Johnson. 1975)

การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนรู้ที่นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการทำงานช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สนับสนุนความสำเร็จของกันและกัน โดยที่นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มจะมีความรับผิดชอบงานของตน การทำงานที่ได้รับมอบหมายของนักเรียนแต่ละคน จะมีการตรวจสอบและนำผลการทำงานเสนอในกลุ่ม กลุ่มจะทำหน้าที่ช่วยเหลือว่าใครอ่อนด้านใด คนที่เก่งจะช่วยเหลือด้านนั้น ซึ่งจะทำให้การทำงานกลุ่มเข้มแข็งขึ้น (วรรณทิพา รอดแรงคำ. 2540 : 98 ; อ้างอิงจาก Van Der Kley, 1991)

การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดจากผู้เรียนร่วมกัน และช่วยเหลือกันภายในกลุ่มย่อย (ชนาธิป พรกุล. 2543 : 71)

การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึงวิธีการเรียนที่มีการจัดกลุ่มการทำงาน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มพูนแรงใจทางการเรียน และการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน สมาชิกแต่ละคนในที่นี้จะมีปฏิสัมพันธ์ต่อการเรียนรู้ และสมาชิกทุกคนจะได้รับการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ เพื่อที่จะช่วยเหลือและเพิ่มพูนการเรียนรู้ของสมาชิกในทีม (สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. 2544 : 3)

การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนที่มีการแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ประมาณ 4-6 คน ผู้เรียนจะมีระดับความสามารถแตกต่างกันภายในกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (ศิริพร ทุเครือ. 2544 : 15)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนรู้ที่นักเรียนต้องร่วมกันรับผิดชอบ งานของกลุ่ม โดยที่กลุ่มจะประสบผลสำเร็จได้ เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกัน (Slavin. 1990 : 3)

การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนรู้โดยผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกระบวนการกลุ่มย่อยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมไปถึงมีการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน (ลดาวัลย์ ดีสม. 2546 : 8)

สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย โดยที่นักเรียนมีทำงานร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มมีหน้าที่รับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อการเรียนรู้ มีการรับฟังและแสดงความคิดเห็นร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม ส่งผลให้นักเรียนเกิดความร่วมมือกันในการทำกิจกรรม

1.2 ลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือ

พรพนธ์ศรี เ่งธรรมสาร (2533 : 35) ได้กล่าวถึงลักษณะเบื้องต้นของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. สมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบต่อกันร่วมกัน“อยู่ด้วยกันหรือตายด้วยกัน”ช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน แบ่งข้อมูล อุปกรณ์ระหว่างสมาชิกกลุ่ม
2. สมาชิกกลุ่มมีความสัมพันธ์ต่อกัน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
3. สมาชิกกลุ่มแต่ละคน มีความรับผิดชอบในตัวเองต่องานที่ตนเองได้รับมอบหมาย จุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือการที่แต่ละคนทำงานอย่างเต็มความสามารถ
4. สมาชิกกลุ่มมีทักษะในการทำงานกลุ่มเล็ก และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ครูสอนทักษะการทำงานกลุ่ม และประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียน การที่จับให้นักเรียนที่ขาดทักษะการทำงานกลุ่มมาทำงานกลุ่มร่วมกัน จะไม่ประสบความสำเร็จ

จอห์นสัน และ จอห์นสัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 57; อ้างอิงจาก Johnson ;& Johnson. 1975) ได้เสนอลักษณะการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. แบ่งนักเรียนในห้องเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ แต่ละกลุ่มย่อยประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันประมาณ 2-6 คน
2. สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มต่างมีเป้าหมายที่จะทำให้อะไรบางอย่างเกิดขึ้น โดยเฉลี่ยของกลุ่มสูงขึ้น
3. สมาชิกในกลุ่มแบ่งงาน หรือหน้าที่รับผิดชอบ ความสำเร็จของสมาชิกทุกคน ถือเป็นความสำเร็จของกลุ่ม

4. สมาชิกของกลุ่มต่างยอมรับ และไว้วางใจซึ่งกันและกัน แต่ละคนยอมรับในบทบาทและผลงานของสมาชิกในกลุ่มเสมือนหนึ่งเป็นผลงานของตนเอง และพร้อมที่จะยอมรับในความสามารถ จุดเด่นและจุดด้อยของเพื่อนสมาชิก

5. สมาชิกของกลุ่มต่างช่วยเหลือแลกเปลี่ยน และให้ความร่วมมือแก่กันและกัน นักเรียนกลุ่มที่เก่งจะให้กำลังใจนักเรียนอ่อน และกระตุ้นให้เพื่อนขยันมากขึ้น เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จทางการเรียน และเมื่อได้พยายามมากแล้ว แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เพิ่มสูงขึ้น เขาก็ยังได้รับการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม นักเรียนแต่ละคนต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และการเรียนของเพื่อนในกลุ่ม

จอห์นสัน และจอห์นสัน (อาร์ี สันหนวี. 2539 : 89-90; อ้างอิงจาก Johnson ;& Johnson. 1975) ได้เสนอความแตกต่างระหว่างกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม ดังตาราง 1

ตาราง 1 ตารางเปรียบเทียบการเรียนรู้แบบร่วมมือกับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม

การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Co-operative Learning)	การเรียนรู้เป็นกลุ่มแบบเดิม (Traditional Learning)
- พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทางบวก - สมาชิกแต่ละคนต้องรับผิดชอบในผลงานของตน - เน้นทั้งผลงานและกระบวนการ - สอนทักษะทางสังคม - ครูต้องสังเกตใกล้ชิดและช่วยเหลือ - เน้นกระบวนการกลุ่มและมีการสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน - คละความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม	- ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน - แต่ละคนไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบในผลงานของตน - เน้นแต่ผลงาน - ไม่สนใจที่จะสอนทักษะทางสังคม - ครูมักจะปล่อยให้กลุ่มทำงานกันเอง - ไม่เน้นกระบวนการกลุ่ม - มักจะจัดกลุ่มตามความสามารถใกล้เคียง

ที่มา : อาร์ี สันหนวี. (2539).สารานุกรมศึกษาศาสตร์ หน้า 80-90. (อ้างอิงจาก Johnson ;& Johnson,1975)

แวน เดอ เครย์ (วรรณทิพา รอดแรงคำ 2540 : 101; อ้างอิงจาก Van Der Kley, 1991) ได้กล่าวถึง ความแตกต่างของการเรียนเป็นกลุ่มแบบดั้งเดิม และการเรียนแบบร่วมมือไว้ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ตารางเปรียบเทียบการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่มดั้งเดิมและการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบเป็นกลุ่มดั้งเดิม (Traditional learning)	การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning)
1. จัดนักเรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน 2. นักเรียนในแต่ละกลุ่มมี 8-12 คน 3. นักเรียนไม่ได้รับการกระตุ้นให้แสดงปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน 4. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มสามารถทำงานตามลำพังได้สำเร็จ เช่นมีใบงานของตนเอง มีหนังสือเรียนของตนเองเป็นต้น 5. ไม่มีเป้าหมายที่จะพัฒนาทักษะทางสังคมและทักษะความร่วมมือในการทำงาน 6. ถือว่าครูเป็นแหล่งความรู้หลัก เมื่อสมาชิกของกลุ่มมีปัญหากับงานที่ทำ 7. มีการให้คะแนนเป็นรายบุคคล 8. สมาชิกแต่ละคนมีความรับผิดชอบเฉพาะตนเอง 9. ไม่มีกระบวนการกลุ่ม	1. จัดนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน 2. นักเรียนในแต่ละกลุ่มมี 2-4 คน 3. นักเรียนได้รับการกระตุ้นให้แสดงปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน 4. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะช่วยกันทำงานจนสำเร็จ 5. เป้าหมายที่สำคัญคือต้องการพัฒนาทักษะทางสังคม และทักษะความร่วมมือในการทำงาน 6. สมาชิกคนอื่น ๆ ของกลุ่มถือว่าเป็นแหล่งความรู้หลัก 7. มีการให้คะแนนเป็นรายบุคคลและกลุ่ม 8. สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มแบ่งความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน 9. มีกระบวนการกลุ่มเพื่อประเมินหน้าที่ของกลุ่ม

ที่มา : วรณทิพา รอดแรงคำ.(2540). *Constructivism* หน้า 101. (อ้างอิงจาก Van Der Kley, 1991)

สรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นลักษณะของการเรียน ที่แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งในกลุ่มจะมีสมาชิกที่มีความสามารถต่างกันคละกันอยู่ โดยสมาชิกในกลุ่มจะช่วยเหลือกันในการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนและให้ความร่วมมือแก่กันและกัน เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบความสำเร็จ และมีครูคอยสังเกตอยู่อย่างใกล้ชิด และให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ

1.3 เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สมพงษ์ สิงหะพล (2542 : 41) ได้กล่าวถึงการเรียนแบบร่วมมือว่า มีเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้อย่างได้ผลอยู่หลายวิธี คือ

1. วิธีให้เรียนรู้เป็นทีม ได้แก่

1.1 แบบทีมสัมฤทธิ์ เทคนิคนี้เป็นเทคนิคขั้นต้น ๆ ที่นำไปใช้ได้สะดวก ให้ผู้เรียนเรียนเป็นทีม ๆ ละ 4 คน ช่วยกันเรียน แต่เวลาสอบไม่ให้ช่วยกัน เรียนไปประมาณ 5-6 สัปดาห์ ก็เปลี่ยนทีมสักครั้งหนึ่งไปเรื่อย ๆ จนถึงสิ้นเทอม เวลาทดสอบนำคะแนนของแต่ละคน และของทุกคนในทีมมาทำเป็นคะแนนความก้าวหน้าของตนเองและของกลุ่ม

1.2 แบบทีมแข่งขัน วิธีนี้ให้เรียนรู้เป็นทีมมีการแบ่งกลุ่มศึกษาการทำงาน ทำแบบฝึกหัดแบบทดสอบต่าง ๆ ตามบทเรียน จากนั้นจึงให้ทุกคนในทีมแยกเข้ากลุ่มแข่งขันตอบปัญหา ซึ่งแต่ละกลุ่ม (โต๊ะแข่งขัน) จะแยกระดับความยากง่ายต่างกัน มีการเลื่อนระดับ หรือลดระดับตามผลการทดสอบของตน แล้วนำคะแนนมาคิดเป็นคะแนนความก้าวหน้าของกลุ่ม

1.3 แบบทีมรายบุคคล เทคนิคนี้เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นทีมเล็ก ๆ และเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเอง นำคะแนนของแต่ละคนมาคิดเป็นคะแนนความก้าวหน้าของกลุ่มเช่นเดียวกัน

1.4 แบบทีมภาษา เรียนรู้เป็นทีม แต่จุดเน้นของวิธีนี้อยู่ที่การเรียนรู้ภาษา ได้แก่ ทักษะการอ่าน เขียน และการใช้ภาษาในระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ให้ผู้เรียนจับคู่กันในทีมของตนเอง แล้วทำงาน อ่าน เขียน และช่วยเหลือกันในคู่ของตนเอง จากนั้นให้ไปจับคู่เรียนกับคนอื่นในทีมอื่นอีก 2-3 ทีม นำคะแนนของแต่ละคนที่ทำข้อสอบได้มาคิดเป็นคะแนนความก้าวหน้าของกลุ่ม

2. วิธีให้เรียนรู้ร่วมกันแต่แบ่งงานกันศึกษาเฉพาะเรื่อง

2.1 แบบกลุ่มสืบสวนค้นคว้า เป็นการเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม มอบหมายงาน และแบ่งงานกันไปค้นคว้า กำหนดงานในชั้นแล้วให้ผู้เรียนเลือกศึกษาหัวข้อประเด็นย่อย ที่ตนเองสนใจ คนที่สนใจร่วมกันก็ให้ไปสืบสวนหาความรู้ด้วยกัน จากนั้นนำมาเสนอต่อชั้น

2.1 แบบร่วมมือร่วมกลุ่ม เป็นการเรียนรู้ร่วมกันโดยร่วมมือปรึกษากัน มอบหมายและแบ่งงานกันทำ จัดกลุ่มผู้เรียนแบบ 1.1 ให้แต่ละกลุ่มรับงานไปทำ จากนั้นในกลุ่มกำหนดงานย่อย ให้ทุกคนไปทำ นำเสนอต่อกลุ่ม แล้วบูรณาการนำเสนอต่อชั้นต่อไป

2.3 แบบทีมสะสมความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ เรียนรู้เป็นทีมเน้นสะสมความรู้จากสมาชิกในกลุ่ม และคะแนนความก้าวหน้าของกลุ่ม แบ่งผู้เรียนเป็นทีม แล้วให้แต่ละคนเลือกไปศึกษาเรื่องที่สนใจร่วมกับคนอื่น (จากทีมอื่นที่สนใจเรื่องเดียวกัน) แล้วกลับมาเสนอในกลุ่มของตน เหมือนกับตนเป็นผู้เชี่ยวชาญมาถ่ายทอดความรู้ให้ทีมฟัง เวลาทดสอบก็นำคะแนนแต่ละคนมาคิดเป็นคะแนนความก้าวหน้าของกลุ่ม

3. วิธีให้เรียนรู้ร่วมกันแบบอื่น ๆ

3.1 แบบเรียนด้วยกัน เป็นการเรียนรู้ด้วยกันช่วยเหลือปรึกษาหารือกัน ทำงานไปด้วยกันเหมือนแบบ 1.1 วิธีนี้ไม่เน้นคะแนนความก้าวหน้าของกลุ่ม แต่เน้นคะแนนกลุ่ม

3.2 แบบกลุ่มสี่คน เป็นการเรียนรู้ในกลุ่ม 4 คน เน้นการเรียนรู้แก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์

3.3 แบบอภิปรายกลุ่ม เรียนโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ โดยเน้นบทบาทการมีส่วนร่วมของทุกคนด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เช่น ให้ทุกคนในกลุ่มเขียนความคิดเห็นของตน แล้วจึงอภิปราย

3.4 แบบโครงการกลุ่ม เป็นการทำงานร่วมกันให้สำเร็จ โดยมอบหมายบทบาทหน้าที่แต่ละคนในกลุ่มชัดเจน

3.5 แบบอื่น ๆ ที่ไม่เป็นทางการ

3.5.1 แบบอภิปรายในกลุ่มธรรมชาติ ให้ผู้เรียนที่นั่งรวมกันขีดติดกันอภิปรายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

3.5.2 แบบระบุจากกลุ่มสุ่มหัว ผู้เรียนนั่งเป็นกลุ่ม ทุกคนมีหมายเลขประจำตัว ผู้สอนตั้งคำถามผู้เรียนปรึกษาหารือกันในทีมของตน เพื่อให้แน่ใจว่าคำตอบถูกต้องแน่นอน ผู้สอนเรียกหมายเลขให้ตอบ

3.5.3 แบบผลงานทีม ให้ผู้เรียนทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นทีม ภายในชั่วโมงเรียน เช่น วาดภาพ เขียนบทความ สรุปรายการ จัดบอร์ด ต้องมอบบทบาทของแต่ละคนในทีมอย่างชัดเจน

3.5.4 แบบทบทวนร่วมกัน เป็นการเรียนก่อนสอบ 1 วัน ผู้เรียนนั่งเป็นกลุ่มเวียนกัน ถาม-ตอบคำถาม เพื่อทบทวน เช่น กลุ่ม 1 ถามจะได้ 1 คะแนน กลุ่ม 2 ตอบถูกได้ 1 คะแนน กลุ่ม 3 ถ้าตอบเพิ่มเติมข้อมูลให้คำตอบกลุ่ม 2 จะได้ 1 คะแนน

3.5.5 แบบอภิปรายกับคู่คิด ผู้เรียนนั่งเป็นคู่ในกลุ่มของตน ผู้สอนเสนอข้อมูลให้อภิปราย แต่ละคนคิดหาคำตอบแล้วแลกเปลี่ยนกับคู่ของตนจนหาข้อสรุปได้ แล้วนำเสนอต่อชั้นเรียนต่อไป

ดังนั้น การเรียนแบบร่วมมือ มีเทคนิคการเรียนหลากหลาย วิธีที่สามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ให้นักเรียน ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกให้เหมาะสมกับผู้เรียน จุดประสงค์เนื้อหา และเวลาแต่หลักสำคัญ คือการให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม ได้ช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งเทคนิคการเรียนแบบร่วมมือสามารถนำมาใช้กับการเรียนได้ทุกวิชาและทุกระดับชั้น เพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

1.4.1 บทบาทของผู้เรียน

ชนาธิป พรกุล (2543 : 73) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนในการเรียนแบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. เรียนรู้งานที่ได้รับมอบหมาย
2. แน่ใจว่าสมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้งานนั้น
3. แน่ใจว่าทุกคนในชั้นเรียนรู้งานนั้นด้วย

ระหว่างทำงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้เรียนต้องอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่มอธิบายวิธีทำงานให้สำเร็จ ฟังคำอธิบายผู้อื่น ส่งเสริมให้แต่ละคนมีความพยายาม ทำความเข้าใจปัญหา อธิบายเนื้อหา ขอและให้ความช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม

พัชรี ผลโยธิน (2540 : 4) ให้ข้อสรุปว่ากิจกรรมแบบร่วมมือ (Cooperative Activities) จะมีลักษณะกิจกรรมที่เด็กตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป (ถ้าเป็นเด็กอนุบาล ไม่ควรเกิน 6 คน) เล่นหรือทำงานโดย

1. มีเป้าหมายร่วมกัน
2. ได้ตัดสินใจ
3. แลกเปลี่ยนความคิดและใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน
4. ได้เจรจา ตอรอง
5. ร่วมกันเล่นหรือทำงานประสานกันให้สำเร็จตามเป้าหมาย
6. ประเมินความก้าวหน้าของตน

1.4.2 บทบาทครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 63) ได้เสนอบทบาทของครูในการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

1. ครูควรแบ่งนักเรียนในห้องออกเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งอาจประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มละ 2-6 คน แต่ละกลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถ เพศ ฐานะครอบครัว และเชื้อชาติคละกัน
2. ควรเลือกใช้เก้าอี้ที่มีน้ำหนักเบา เพื่อความสะดวกในการจัดกลุ่ม การเลื่อนเข้าหากันเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อุปกรณ์ และวัสดุกับสมาชิกคนอื่น ๆ ของกลุ่ม นอกจากนั้น การจัดเก้าอี้ของกลุ่มก็ควรให้ครูสะดวกในการที่จะสังเกต และติดตามความก้าวหน้าการทำงานของกลุ่ม
3. ครูควรชี้แจงกรอบกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม และช่วยให้ นักเรียนทุกคนเข้าใจข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีการเรียนแบบร่วมมือ
4. ครูต้องสร้างบรรยากาศที่เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความคิดเป็น อุปกรณ์ และวัสดุการเรียนและส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่สมาชิกในกลุ่ม
5. ครูควรทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของทุกกลุ่มย่อย และคอยติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของกลุ่มสมาชิกของแต่ละกลุ่มย่อย ครูต้องเคลื่อนไหวไปรอบ ๆ ชั้นเรียน เพื่อให้สามารถสังเกตความก้าวหน้าของกลุ่มได้อย่างทั่วถึง

6. ครูควรยกย่องเมื่อเห็นนักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม รางวัลและคำชมเชยที่ให้แก่ นักเรียนควรตั้งอยู่บนกระบวนการของความสำเร็จของกลุ่ม

7. ครูเป็นผู้กำหนดว่านักเรียนควรทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนานเพียงใด งานวิจัยส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นว่านักเรียนควรทำงาน และเรียนร่วมกันในกลุ่มเดิมติดต่อกันอย่างน้อยหนึ่งภาคเรียน จึงจะเกิดผลดี ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

8. ครูควรร่วมกันเป็นทีม ในการนำเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ มาใช้ในโรงเรียนครูใน ทีมควรช่วยเหลือ ร่วมมือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอุปกรณ์ซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาสื่อ การสอน และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการนำเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ใน โรงเรียน

9. ครูที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือต้องตระหนักเสมอว่า เราสามารถสร้างบรรยากาศที่ ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ แต่ไม่สามารถเรียนแทนนักเรียน

ปัยลักษณ์ พฤษะวัน (2550 : 335 - 336) กล่าวถึงบทบาทของครูปฐมวัยในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ดังนี้

1. การเลือกกิจกรรม ควรเลือกกิจกรรมที่ง่าย เหมาะสมกับวัยของเด็ก ใช้เวลาไม่มาก เกินไป เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย กิจกรรมที่เลือกควรเป็นกิจกรรมที่เด็กสนใจ ครูอาจทราบ ได้จากการสังเกต หรือสอบถามเด็ก ๆ เพื่อให้ได้กิจกรรมที่เด็กสนใจจริง ๆ

2. กำหนดเป้าหมายของกลุ่มให้ชัดเจน เด็ก ๆ ควรรู้ว่าตนเองกำลังทำอะไร มีเป้าหมายอะไร ในการทำกิจกรรมนั้น และเป้าหมายกลุ่มคืออะไร หน้าที่ของตนเอง ครูอาจจะถามเด็กเพื่อให้เด็ก เกิดความชัดเจนในเป้าหมายของตนและกลุ่ม

3. ความรับผิดชอบส่วนบุคคล ครูอาจให้เด็กเลือกงานเอง หรือครูดูว่างานนั้นเหมาะสมกับ เด็กจึงมอบหมายงานนั้นให้เด็กทำ กรณีเด็กพิเศษต้องมอบหมายงานที่ง่ายในการประสบความสำเร็จ และมีบทบาทร่วมกับกลุ่ม

4. สอนทักษะการเรียนรู้แบบร่วมมือให้เด็ก กิจกรรมที่เลือกจะช่วยในการส่งเสริมการ พัฒนาทักษะทางสังคม การอยู่ในกลุ่มร่วมกัน การแบ่งปัน การสื่อสาร การผลัดเปลี่ยนกันทำงาน การช่วยเหลือกัน ซึ่งในการฝึกทักษะทางสังคมนั้น เด็กจะเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นไปเรื่อย ๆ

5. การสังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับ ครูต้องคอยสังเกตว่าหลังจากใช้กิจกรรมการ เรียนรู้แบบร่วมมือแล้ว เด็กเกิดพฤติกรรมใดบ้าง และพฤติกรรมใดที่ครูต้องกระตุ้นเพื่อให้พฤติกรรม นั้นคงอยู่ ถ้าเด็กเจอปัญหา ครูจะคอยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่เด็ก

1.4.3 บทบาทของผู้ปกครองและชุมชน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 64) ได้กล่าวถึงบทบาทของ ผู้ปกครองและชุมชนไว้ดังต่อไปนี้

ผู้ปกครองควรนักเรียน โดยการให้กำลังใจและให้คำปรึกษาช่วยเหลือตามโอกาสอันควร หรือเมื่อนักเรียนต้องการ และควรแสดงความสนใจต่องานที่นักเรียนทำ พร้อมกับชมเชยเมื่อ

นักเรียนทำงานกลุ่มได้สำเร็จ หรือเมื่อนักเรียนเล่าถึงประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับการทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้ปกครองควรร่วมกิจกรรม หรือเป็นกรรมการการศึกษาของโรงเรียน เช่น เข้าร่วมกิจกรรมวิชาการ และการพัฒนาโรงเรียนเสมอ ๆ เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกให้เกิดแก่ผู้ปกครองว่า ตนต้องรับผิดชอบต่อการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข

สรุปได้ว่าการเรียนแบบร่วมมือ นักเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการทำกิจกรรมการเรียน เพราะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และของเพื่อนร่วมกันทำงานกับกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ โดยครูมีบทบาทในการวางแผนการเตรียมการ และเป็นผู้สนับสนุนการทำกิจกรรมของนักเรียน ให้นักเรียนมีการเรียนรู้ที่ดี ผู้ปกครองมีบทบาทในการให้กำลังใจและช่วยเหลือบุตรหลาน และโรงเรียนตามโอกาสอันควร ซึ่งชุมชนต้องมีบทบาทในฐานะเป็นแหล่งวิทยาการของโรงเรียน การเรียนรู้ของเด็กจึงไม่ได้เป็นหน้าที่ของครูแต่เพียงฝ่ายเดียว ทุก ๆ คนมีหน้าที่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก ถ้าทุกฝ่ายสามารถประสานสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีแล้ว เด็กย่อมจะได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

1.5 ขั้นตอนการเรียนแบบร่วมมือ

การเรียนแบบร่วมมือมีขั้นตอนการเรียนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ. 2540 : 65-66)

1. ขั้นเตรียม กิจกรรมในขั้นเตรียมประกอบด้วย ครูแนะนำทักษะในการเรียนรู้ร่วมกัน และจัดกลุ่มย่อย ๆ ประมาณ 2-6 คน ครูควรแนะนำเกี่ยวกับระเบียบของกลุ่ม บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม แจกวัสดุประสงค์ของบทเรียนและการทำกิจกรรมร่วมกัน และการฝึกฝนทักษะพื้นฐานจำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่ม

2. ขั้นสอน ครูนำเข้าสู่บทเรียนแนะนำแหล่งข้อมูลและมอบหมายงานให้นักเรียนแต่ละกลุ่มและอธิบายขั้นตอนการทำงาน

3. ขั้นทำกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันในกลุ่มย่อย โดยที่แต่ละคนมีบทบาทและหน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นขั้นตอนที่สมาชิกในกลุ่ม จะได้ร่วมกันรับผิดชอบต่อผลงานของกลุ่มในขั้นนี้ครู จะกำหนดให้นักเรียนใช้เทคนิคต่าง ๆ กัน ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง เทคนิคในเรื่องในการเรียนครั้งหนึ่ง ๆ อาจต้องใช้เทคนิคการเรียนแบบร่วมมือหลาย ๆ เทคนิคประกอบกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียน

4. ขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบ ในขั้นนี้เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่ม และรายบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนอาจต้องซ่อมเสริมส่วนที่ยังขาดตกบกพร่อง ต่อจากนั้นเป็นการทดสอบ

5. ขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผลการทำงานกลุ่ม ครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปบทเรียน ถ้ามีสิ่งที่ยังไม่เข้าใจครูควรอธิบายเพิ่มเติม ครูและผู้เรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของรายงาน และอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

สรุปได้ว่า ขั้นตอนของการเรียนแบบร่วมมือ ประกอบด้วยขั้นเตรียมซึ่งเป็นขั้นของการจัดกลุ่ม และครูแนะนำเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนตลอดจนการทำกิจกรรม ต่อมาเป็นขั้นสอนซึ่งครูจะแนะนำแหล่งข้อมูล และมอบหมายงานให้กลุ่มตลอดจนขั้นตอนการทำงาน ซึ่งจะทำให้การทำงานขั้นต่อไปง่ายขึ้น คือ ขั้นการทำกิจกรรมกลุ่มซึ่งในขั้นนี้นักเรียนจะได้ลงมือทำงานกันในกลุ่ม ซึ่งสมาชิกแต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบต่องาน ที่ได้รับมอบหมายโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการทำกิจกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องที่เรียน ซึ่งจะมีการตรวจสอบผู้เรียนในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม ในขั้นตรวจสอบผลงานและทดสอบขั้นตอนสุดท้ายคือขั้นสรุปบทเรียน และประเมินการทำงานกลุ่ม ซึ่งครูและนักเรียนสรุปบทเรียนร่วมกัน เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจครูช่วยอธิบายเพิ่มเติม

1.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเล่น

การเล่นเป็นแนวทางหรือวิธีการที่เด็กแปลและถ่ายทอดความหมาย ความเข้าใจ และความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว ออกมาเป็นการกระทำเพื่อให้ตนเองเรียนรู้ และให้ผู้อื่นรับรู้ความสามารถของตนเอง พฤติกรรมการเล่นของเด็กจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางความคิด ความเข้าใจ และสังคมของเด็ก (คณะทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องเล่นของเด็ก. 2534 : 21 - 22) นอกจากนี้ การเล่นยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กผู้เล่นสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมใหม่ ซึ่งเป็นคนอื่นที่ไม่ใช่คนในครอบครัว การเล่นไม่ได้ก่อให้เกิดความสนุกสนานและทำให้ได้รับความพอใจเท่านั้น แต่สามารถปลูกฝังลักษณะนิสัยบางอย่างได้จากกิจกรรมการเล่น เช่นกล้าแสดงออก การแก้ปัญหา ซื่อสัตย์ อดทน เสียสละ และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

การเล่นเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งในวัยเด็ก เพราะธรรมชาติของเด็กจะชอบเล่น ซึ่งนอกจากจะสนองความต้องการทางจิตใจ คือ ความสนุกสนานแล้ว การเล่นยังเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเด็ก มีบทบาทและอิทธิพลอย่างมากต่อพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และเชาวน์ปัญญา ทั้งนี้เพราะการเล่นเป็นวิถีทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์ ในการที่จะเข้าใจตนเอง ผู้อื่น และการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวเปลี่ยนแปลงความคิดและความเข้าใจ เพื่อให้ตรงกับความเป็นจริงที่สุด

นักจิตวิทยาหลายท่านสนใจการเล่นของเด็ก ได้พยายามอธิบายเกี่ยวกับการเล่นของเด็กด้วยทฤษฎีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ (อุษา พิงธรรม. 2535 : 16 ; อ้างอิงจาก Millar. 1977 : 30 - 36 ; Tackett ;& Humsberger. 1981 : 157 -159)

1. ทฤษฎีระบายพลังที่เหลือ (Surplus – Energy) ทฤษฎีนี้กล่าวว่า การที่เด็กเล่นเป็นเพราะเด็กมีพลังสะสมอยู่ภายในมาก จำเป็นต้องระบายออกโดยการเล่น กิจกรรมการเล่นของเด็กนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการตามปกติของเด็ก

2. ทฤษฎีสัญชาตญาณ (Instinctive – Practice) การเล่นเป็นไปตามสัญชาตญาณ และเป็นเหมือนการเตรียมเด็กเพื่อเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า ดังนั้นการเล่นจึงเป็นการฝึกหัดทักษะเกี่ยวกับสิ่งจำเป็นในชีวิตผู้ใหญ่

3. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic) ฟรอยด์ และอีริกสัน (Freud ;& Erickson) เน้นถึงความสำคัญของประโยชน์ที่เด็กได้รับ โดยการระบายความรู้สึกโดยผ่านการเล่น และการที่เด็กเล่น จะทำให้เด็กได้แสดงความรู้สึกกังวลออกมา ซึ่งจะช่วยให้เด็กเอาชนะความกลัวต่อบุคคลหรือสิ่งของได้

4. ทฤษฎีความคิดความเข้าใจ (Cognition) เชื่อว่า การเล่นของเด็กจะเป็นวิธีการที่เด็กสำรวจสิ่งต่าง ๆ และซึมซับสิ่งเหล่านั้นเข้าไปในโครงสร้างของสติปัญญา ทำให้มีการปรับตัวด้านสติปัญญา ซึ่งทฤษฎีนี้แสดงให้เห็นว่า การเล่นสัมพันธ์กับพัฒนาการทางด้านสติปัญญา

5. ทฤษฎีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน (Enjoyment or Hedonic) เชื่อว่าการเล่นก่อให้เกิดความสนุกสนาน ตามทฤษฎีนี้กิจกรรมการเล่นใด ๆ จะไม่เกิด ถ้าผู้เล่นไม่รู้สึกสนุกสนาน

จากทฤษฎีเกี่ยวกับการเล่น จะเห็นได้ว่าการเล่นช่วยพัฒนาเด็ก ได้ทั้ง 4 ด้าน ทั้งทางกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา การเล่นยังให้ความสนุกสนาน และทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวซึ่งเกิดจากการกระทำในขณะที่เล่น ฉะนั้นการเล่นจึงสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างยิ่ง

1.7 ประเภทของการเล่น

เพียเจต์ (อุษา พึ่งธรรม. 2535 : 17-18 ; อ้างอิงจาก Piaget. 1962. *Play Dream and Imitation in Childhood*. p. 110 - 113) ได้แบ่งประเภทของการเล่นออกเป็น 3 ประเภท ตามลำดับพัฒนาการของเด็กดังนี้

1. การเล่นเพื่อฝึกฝน (Practice Play) หรือการเล่นระดับสัมผัส (Sensorimotor Play) เป็นการเล่นของเด็กแรกเกิดถึง 2 ปี ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญคือ เด็กจะใช้ประสาทสัมผัสของตนเป็นส่วนใหญ่ การเล่นนี้เป็นการจัดกระทำกับวัตถุ (Manipulation) และเป็นการค้นหา (Exploration) ด้วยประสาทสัมผัสของตน เช่น โดยการหยิบ จับ ลูบ คลำ ตี เคาะ ขว้าง ดุด กัด รื้อค้น เป็นต้น

2. การเล่นสัญลักษณ์ (Symbol Play) เป็นการเล่นโดยใช้ความคิดฝันของตน ซึ่งอาจเรียกว่า เป็นการเล่นตามจินตนาการหรือการเล่นสมมติ การเล่นแบบนี้ เด็กจะใช้ความคิดของตนมากขึ้นในการพิจารณาสมมติสิ่งของ เช่น ให้ตนเองเป็นพ่อ แม่ เจ้าหญิง เจ้าชาย หรือเป็นสัตว์ต่าง ๆ ตามที่ต้องการ รวมทั้งสมมติสถานการณ์ขึ้นด้วย การเล่นชนิดนี้จะเริ่มเมื่อมีอายุ 2 ปี จนถึง 7 - 8 ปี

3. การเล่นเกม (Game with Rule) เป็นการเล่นของเด็กวัยเรียนเป็นส่วนใหญ่ เด็กจะเริ่มใช้กฎเกณฑ์ในการเล่นขึ้นเอง และพยายามให้ทุกคนในกลุ่มยอมรับ และปฏิบัติตามกฎนั้น ๆ เป็นการเล่นที่เด็กเริ่มคำนึงถึงสิทธิ และเสรีภาพของตนเอง และผู้อื่น การเล่นชนิดนี้เริ่มเมื่อมีอายุ 4 ปีขึ้นไป โดยเริ่มจากการมีกติกาง่าย ๆ ก่อน

พาร์เทน (ธีระพร อุวรรณโณ. 2526 : 344 - 346 ; อ้างอิงจาก Parten. 1932. *Journal of Abnormal Psychology*.) ได้แบ่งการเล่นของเด็กแต่ละวัยตามพัฒนาการทางสังคมมี 6 แบบดังนี้

1. พฤติกรรมไม่เกี่ยวกับสังคม (Unoccupied Behavior) พฤติกรรมนี้แสดงออกโดยการที่เด็กไม่ได้เล่นกับใครหรือของเล่น แต่สนใจดูสิ่งหนึ่งสิ่งใดชั่วคราว เมื่อไม่มีสิ่งใดน่าสนใจสำหรับเด็ก ๆ ก็จะเล่นกับร่างกายของตนเอง

2. การเล่นคนเดียวโดยเอกเทศ (Solitary Play) เด็กจะเล่นเพียงคนเดียว เล่นกับของเล่นที่ต่างจากเด็กอื่น ๆ ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกัน ความสนใจของเด็กมุ่งอยู่ที่การเล่นของตนโดยไม่สนใจว่าเด็กอื่นทำอะไรอยู่บ้าง

3. ผู้เฝ้าดู (Onlooker) เด็กแสดงออกโดยใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเฝ้าดูเด็กอื่นเล่น เด็กอาจพูดกับเด็กอื่นที่ตนเฝ้าดูอยู่ ถามคำถาม ให้ข้อเสนอแนะแต่ไม่ได้เข้าไปเล่นด้วยโดยตรง

4. การเล่นขนานกับเพื่อน (Parallel Play) เด็กเล่นเป็นเอกเทศ แต่สิ่งที่เลือกเล่นนำให้เด็กมาอยู่ท่ามกลางเด็กอื่น นั่นคือ เด็กเล่นกับของเล่นเหมือนเด็กอื่น แต่ไม่เกี่ยวข้องกับเด็กอื่น

5. การเล่นที่สัมพันธ์กับเด็กอื่น (Associative Play) เด็กเล่นกับเด็กอื่น มีการหยิบยืมและให้ เด็กทุก ๆ คนจะทำในสิ่งคล้าย ๆ กัน แต่ไม่ได้มีการแบ่งงานกันหรือจัดกิจกรรมให้เป็นระบบ เด็กแต่ละคนทำตามที่ตนต้องการ

6. การเล่นโดยร่วมมือกัน หรือการจัดการเล่นเป็นระบบ (Cooperative or Organized Supplementary Play) เด็กเล่นในกลุ่มที่รวมตัวกันขึ้น เพื่อทำสิ่งของบางอย่าง เด็กแสดงออกให้เห็นชัดว่า เป็นหรือไม่เป็นสมาชิกของกลุ่ม เด็กจะแบ่งงานกันทำ มีบทบาทต่างกัน เด็ก 4 ปี ขึ้นไปจะร่วมมือ และเป็นสมาชิกของกลุ่มได้ดี

อุษา พึ่งธรรม (2535 : 21) กล่าวว่า การเล่นแบบร่วมมือ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยปลูกฝังพฤติกรรมเอื้อเพื่อให้แก่เด็กวัยอนุบาลได้ เพราะลักษณะการเล่นเหมาะสมกับประเภท และพัฒนาการทางสังคมของเด็กวัยอนุบาล ซึ่งการเล่นเริ่มมีกฎเกณฑ์ เคารพกฎ เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และช่วยลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของเด็กได้ และได้อ้างถึง ออร์ลิก (Orlick) ที่กล่าวว่า การจัดการเล่น ควรที่จะให้ผู้เล่นทุกคนได้มีส่วนร่วม และยอมรับซึ่งกันและกัน ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในความสำเร็จ ซึ่งจะทำให้เด็กไม่รู้สึกวิตกกังวลในการเล่น แต่จะรู้สึกมีความสุขที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม รู้สึกร่วมในความสำเร็จเด็กจะพอใจในประสบการณ์ที่ได้รับจากการเล่น ความกลัว และการถอนตัวจากการเล่นจะหมดไป การเล่นแบบร่วมมือ ผู้เล่นทุกคนร่วมเล่นด้วยกันตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการเล่น เพราะฉะนั้นผู้เล่นจะต้องช่วยกันทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเล่น ต้องช่วยเหลือ แบ่งปัน เสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ถ้าในการเล่นเกมใดเกมหนึ่งทำได้ไม่ดี เด็ก ๆ จะพยายามทำให้ดีในเกมใหม่ ไม่รู้สึกท้อแท้ ผิดหวัง

1.8 องค์ประกอบของการเล่นเกมแบบร่วมมือ

ออร์ลิก (อุษา พึ่งธรรม. 2535 : 20 - 21 ; อ้างอิงจาก Orlick. 1978. *The Cooperative Sports and Games Book*. P. 6-7) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่จำเป็น 4 ประการ ที่จะช่วยให้การเล่นแบบร่วมมือ จัดว่าเป็นการเล่นที่ส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อดังนี้

1. การร่วมมือ (Cooperation) ในการเล่นเกมแบบร่วมมือ เด็กจะต้องมีความร่วมมือไว้วางใจกัน และมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทางบวก เด็กจะได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการเล่นเกมแบบร่วมมือกัน เช่น การแบ่งปัน เข้าใจในความรู้สึกของผู้อื่น เห็นใจผู้อื่น และทำงานร่วมกับทุก ๆ คนได้ดี เด็กแต่ละคนจะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทำในสิ่งต่าง ๆ ด้วยกัน เล่นด้วยกันตลอดเกมการเล่น โดยไม่ต้องมีใครต้องออกจากกลุ่ม เพื่อคอยเล่นในเกมต่อไป ในการร่วมมือกันนี้ทำให้เด็กรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม มีความภาคภูมิใจที่ช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายในการเล่น

2. การยอมรับ (Acceptance) เด็กทุกคนต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่ม และเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนในการเล่น ถ้าเด็กได้รับการยอมรับจะทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าต่อเพื่อน เด็กจะยินดีให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนั้นยังทำให้เด็กมีความสุขในทางตรงกันข้าม เด็กที่ถูกเพื่อนต่อต้านหรือปฏิเสธ จะทำให้เด็กรู้สึกตนเองด้อยคุณค่า หดความภาคภูมิใจในตนเอง ในการเล่นเกมแบบร่วมมือนี้ เด็กทุกคนจะยอมรับซึ่งกันและกัน มีส่วนในการช่วยให้เกิดความสำเร็จ

3. การมีส่วนร่วม (Involvement) จะช่วยทำให้เด็กรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของรับผิดชอบ และพอใจในการกระทำร่วมกัน เด็กที่ถูกกละเลย ทอดทิ้ง หรือจำกัดการกระทำ จะรู้สึกตัดขาดจากการมีส่วนร่วม จึงทำให้เด็กไม่อยากเล่นในครั้งต่อไป

4. ความสนุกสนาน (Fun) สิ่งสำคัญที่เป็นหัวใจในการเล่น และช่วยจูงใจให้เด็กอยากเล่นก็คือ ความสนุกสนาน ถ้าเล่นแล้วไม่สนุกเด็กจะไม่อยากเล่นในการเล่นแบบร่วมมือ เด็กจะมีอิสระที่จะเล่นหรือไม่เล่นเมื่อไหร่ก็ได้ และสามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่ ถึงแม้เด็กจะทำผิดพลาดก็ได้รับการช่วยเหลือ

ดังที่กล่าวมา การเล่นเกมเป็นการเรียนรู้ที่เด็กปฐมวัยได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ความรู้สึก การเล่นเกมแบบร่วมมือช่วยให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากการเล่นร่วมกัน เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่งส่งผลถึงการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นแบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ในการช่วยเหลือ แบ่งปัน และเสียสละ

1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ

อุษา พิงธรรม (2535 : 42) ได้ศึกษาผลการเล่นเกมแบบร่วมมือที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของเด็กอนุบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลพุทธนิยวรรณา กรุงเทพมหานคร อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 32 คน โดยกลุ่มทดลองให้เล่นเกมแบบร่วมมือ ส่วนกลุ่มควบคุมให้เล่นตามปกติ ผลการทดลองพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีความเอื้อเฟื้อสูง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีความเอื้อเฟื้อสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วราลี โกศัย (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเล่นเกมแบบร่วมมือนอกห้องเรียนที่มีต่อพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา อ.เมือง จ. นครราชสีมา จำนวน 32 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเกมแบบร่วมมือนอกห้องเรียน กับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเกมแบบปกติ นอกห้องเรียนมีพฤติกรรมชอบสังคมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อารีรัตน์ ญาณะสร (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ประกอบอาหารเป็นกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบวก สปอ. ลี้ สปจ. ลำพูน จำนวน 15 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนจัดประสบการณ์ และระหว่างการจัดประสบการณ์ประกอบอาหารเป็นกลุ่มในแต่ละสัปดาห์ มีพฤติกรรมความร่วมมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความร่วมมือระหว่างการจัดประสบการณ์ ประกอบอาหารเป็นกลุ่ม ในแต่ละสัปดาห์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์

กล่าวโดยสรุปแล้ว การเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนแบบกลุ่มย่อย ซึ่งสมาชิกในกลุ่มทุก ๆ คนจะรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือกันและกัน และร่วมมือกันทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้งานประสบความสำเร็จ ซึ่งครูมีหน้าที่กระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นและให้คำปรึกษาแก่เด็กเมื่อต้องการ ทั้งนี้ครูต้องทำหน้าที่ในการให้แรงเสริมแก่เด็กด้วยและการเรียนแบบร่วมมือ มีวิธีการจัดกิจกรรมได้หลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกให้เหมาะสมกับผู้เรียน จุดประสงค์ เนื้อหา และเวลาในการเรียน แต่หลักการใหญ่ก็คือ การให้เด็กปฐมวัยได้มีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่ม ได้ช่วยเหลือ แบ่งปัน สนับสนุนซึ่งกันและกัน ดังนั้นการเรียนแบบร่วมมือด้วยการเล่นเกมแบบร่วมมือ จึงเป็นการเรียนที่ส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัยได้

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรม

2.1 ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรม (Moral) เป็นเรื่องหนึ่งที่กำลังได้รับความสนใจอย่างมากในวงการศึกษา ทั้งทางตะวันตก และทางตะวันออก เพราะจริยธรรมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อันจะทำให้มนุษย์มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เนื่องจากจริยธรรมเป็นนามธรรม มีขอบเขตกว้างขวางมาก จึงได้มีการให้ความหมายของจริยธรรมแตกต่างกันไปดังนี้

“จริยธรรม” เป็นคำสมาสระหว่าง จริย หรือ จรรยา ซึ่งหมายถึง ความประพฤติปฏิบัติที่ควรประพฤติ กับคำว่า ธรรม คือ คุณงามความดี หลักประพฤติในศาสนา ความจริง ความยุติธรรม ความถูกต้อง เมื่อนำคำทั้ง 2 คำมารวมกัน จึงมีความหมายว่า ความประพฤติที่ชอบ ที่พึงปรารถนา

ของผู้คนที่ได้พบเห็น หรือธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กุศลศีลธรรม ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการประพฤติของแต่ละบุคคล ที่แสดงออกทางความคิด คำพูด การกระทำ เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สาโรช บัวศรี. 2522 : 20) ในความหมายนี้สรุปได้ว่า

1. ศีลธรรม เป็นการงดเว้นจากการกระทำที่เป็นโทษ
2. คุณธรรม เป็นคุณภาพจิตใฝ่ดีที่ควรปฏิบัติ

จริยธรรมแยกเป็น 2 คำ คือ “จริย” แปลว่า ความประพฤติ และ “ธรรม” แปลว่า คุณภาพของจิตใจแต่ละคน เมื่อนำคำสองคำมารวมกันเข้า จึงแปลว่า คุณภาพของจิตที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติของคน

ส่วนกองวิจัยทางการศึกษา (2524 ข : 3 - 4) ให้คำจำกัดความของจริยธรรมว่าเป็นแนวทางของการประพฤติดี ประพฤติชอบทั้งทางกาย วาจา ใจ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม โดยพิจารณาใน 2 ลักษณะคือ

1. ลักษณะที่สังคมต้องการให้สมาชิกในสังคมนั้นมีอยู่ คือเป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้ที่กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม
2. ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษพยายามกำจัดและผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมาก ประเภทหลังน้อย

ธีระพร อูวรรณโน (2526 : 2) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง ระบบของกฎเกณฑ์ ที่ใช้ในการจำแนกการกระทำที่ดีจากการกระทำที่ชั่ว การกระทำที่ถูกออกจากการกระทำที่ผิด และจากการกระทำที่ควรจากการกระทำที่ไม่ควร

นอกจากนั้น จากรายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540 : 10 - 22) มีนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ให้นิยามของจริยธรรมแตกต่างกันไปถึง 12 นิยาม แต่สรุปได้ว่า จริยธรรม คือ “แนวทางความประพฤติและการปฏิบัติ เพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่า และพึงประสงค์” และจากการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 8 - 12) มีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความหมายทั้งด้านที่ให้พุทธศาสนาเป็นพื้น และด้านสังคมวิทยาเป็นพื้น ซึ่งสรุปได้ว่า จริยธรรม คือ การกระทำทั้งกาย วาจา และใจที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

ส่วนในต่างประเทศได้มีผู้ให้ความหมายของจริยธรรม ไว้ดังนี้

เพียเจท์ (Piaget. 1960 : 1) เป็นบุคคลแรกที่ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องจริยธรรมของเด็ก ได้อธิบายไว้ว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคม ในเรื่องความสนใจ และอนามัยของบุคคลเป็นความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของการกระทำและสิทธิ

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 4 - 5) ศึกษาจริยธรรมตามแนวของเพียเจท์ และได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า ไม่ได้หมายถึงการกระทำตามสิ่งที่สังคมเห็นว่าดี หรือถูกต้อง แต่เป็นสิ่งที่บุคคลควรกระทำ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ขัดแย้งกัน แล้วตัดสินใจโดยยึดหลักความยุติธรรม นอกจากนี้ โคลเบอร์ก ยังมีความเชื่อว่าพัฒนาการทางจริยธรรม จะมีเป็นลำดับขั้นที่จะเกิดเป็นปกติวิสัยกับบุคคลทุกชาติ ทุกภาษา และจะต้องเกิดเป็นอนุกรมจากขั้นแรกไปก่อนเสมอ แต่ระยะเวลาในการอยู่ขั้นใดขั้นหนึ่งจะต่างกันแล้วแต่บุคคล หรือบางคนในเวลาเดียวกัน อาจอยู่ในขั้นที่คาบเกี่ยวกันได้ การพัฒนาการทางจริยธรรมนี้ก็เช่นเดียวกับการพัฒนาทางด้านความคิด และการให้เหตุผลจะค่อย ๆ มีการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปตลอดเวลา ทั้งนี้เนื่องจากบทเรียนของประสบการณ์ในอดีตก่อให้เกิดความสามารถในการแยกแยะถึงผลดีผลเสีย ซึ่งจะก่อให้เกิดการจัดระบบใหม่ที่จะนำไปสู่ขบวนการสมดุลของโครงสร้างในที่สุด (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2518 : 129)

เรสต์ (Rest. 1976 : 6) ให้คำจำกัดความของจริยธรรมว่าเป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับหลักความยุติธรรมในขณะที่มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยไม่เกี่ยวกับคุณค่าหรือความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละบุคคล

จากเอกสารดังกล่าว พอสรุปได้ว่า จริยธรรม คือ มาตรฐานของความประพฤติของคนในสังคม ซึ่งได้ถูกกำหนดไว้ว่า สิ่งใดเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องดีงาม เหมาะสมที่บุคคลควรจะทำ ประพฤติปฏิบัติ และสิ่งใดเป็นพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ซึ่งบุคคลแต่ละคนไม่ต้องละเว้นโดยมีจิตสำนึก สามารถแยกแยะพฤติกรรมดังกล่าวได้บนหลักของความยุติธรรม และความถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เราทุกคนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

2.2 ความสำคัญของการพัฒนาลักษณะนิสัยทางจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

สมน อมรวิวัฒน์ และ ทิศนา แหมมณี (2527 : 54 - 55) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาลักษณะนิสัยทางจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมของประชากรเป็นสิ่งแรกที่ทุกประเทศจะต้องคำนึงถึง เนื่องจากประชากรประเทศใดมีจริยธรรมสูง ประเทศนั้นก็จะสงบสุข และมีความเจริญรุ่งเรือง ในทางตรงกันข้ามหากประเทศใดมีประชากรที่มีจริยธรรมต่ำ ประเทศนั้น ๆ ก็จะมีแต่ความวุ่นวาย และยากที่จะเจริญรุ่งเรืองได้ ด้วยเหตุนี้จริยธรรมของประชากรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อประเทศ

ในประเทศที่เจริญแล้วได้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในขั้นสูงมาก รวมทั้งประชากรส่วนใหญ่ของประเทศก็ยังเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูง ประเทศเหล่านั้นก็ยังปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ และพยายามสนับสนุนให้ประชากรเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงเรื่อย ๆ อยู่เสมอ นอกจากนั้นในประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลาง ยังคงต้องเน้นหนักในเรื่องการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่ประชากรอย่างมากเช่นกันและต้องพยายามหาทางสนับสนุนให้ประชากรมีระดับของจริยธรรมที่สูงอีกด้วย ส่วนในประเทศที่ยังไม่เจริญประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในระดับต่ำนั้น สิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึงก็คือ การพัฒนาบุคคลซึ่งเป็นประชากรของ

ประเทศให้เป็น ผู้ที่มีจริยธรรมสูงเป็นประการรวมทั้งการพัฒนาคุณภาพด้านอื่น ๆ ควบคู่กันไป เพื่อช่วยให้ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นผู้ที่มีจริยธรรม และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข มีรูปแบบการคิดและค่านิยมที่จะช่วยเหลือสังคมและผู้อื่นอยู่เสมอ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เมื่อปรากฏอยู่ในประชากรของประเทศ ย่อมทำให้สังคมนั้น ประเทศนั้นมีความเจริญก้าวหน้าไปด้วย

ส่วนผลเสียของการขาดจริยธรรมของบุคคลที่มีต่อสังคมที่เห็นได้ชัดที่สุดก็คือ ทำให้สังคมนั้นเกิดปัญหาสังคมอย่างมากมาย ปัญหาสังคมนี้เป็นปัญหาใหญ่ระดับประเทศ เมื่อเกิดขึ้นแล้วก็จะกระทบกระเทือนสถาบัน องค์การทางสังคมต่าง ๆ โดยทั่วไป และจะกระทบกระเทือนคนส่วนใหญ่ในสังคม คือจะก่อความเดือดร้อนให้กับคนส่วนมาก นอกจากนั้นการขาดจริยธรรมของบุคคลยังก่อให้เกิดผลเสียอีกประการหนึ่งคือทำให้ระบบของสังคมเสื่อมลง เช่น ครอบครัว โรงเรียน หน่วยงานทางศาสนา เป็นต้น โดยที่หน่วยงานทางสังคมเหล่านี้ไม่สามารถปฏิบัติตามบทบาทหรือหน้าที่ได้อย่างเต็มที่และสมบูรณ์ หรืออย่างควรที่จะเป็นได้ ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลที่เป็นสมาชิกของหน่วยงานทางสังคมเหล่านั้น ได้ปรากฏให้เห็นถึงความล้มเหลวของระบบต่าง ๆ ในประเทศ ผู้เขียนเห็นว่านักการศึกษาไทยหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญในด้านนี้มาเป็นเวลานานมาก แต่ก็ถูกเพิกเฉยจากการเพิกเฉยของคนในสังคมผู้บริหารประเทศ และผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับทำให้บุคคลในสังคมทุกเพศ ทุกวัย มองข้ามความสำคัญของจริยธรรม ประพฤติตนตามใจตัวเอง ขาดความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน นำมาซึ่งความเห็นแก่ตัว และเป็นบุคคลที่สร้างปัญหาให้กับสังคมในทุก ๆ ด้าน อย่างเช่น ความสับสนวุ่นวายในสังคมไทยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงมีการปฏิรูประบบในสังคมใหม่ทุกระบบ เพื่อปรับโครงสร้างของสังคมให้บุคคลในสังคมประพฤติปฏิบัติตามหลักของจริยธรรม เมื่อประชาชนในประเทศทุกระดับมีจริยธรรมสูง จะทำให้ประเทศนั้นมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ทำให้บุคคลในประเทศนั้น เป็นบุคคลที่อยู่ในกฎเกณฑ์ และระเบียบวินัยทางสังคม เคารพนับถือซึ่งกันและกัน
2. ทำให้บุคคลในประเทศนั้น มีแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติตน ในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ปราศจากการทะเลาะวิวาทซึ่งกันและกัน
3. ทำให้บุคคลในประเทศนั้นช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อันจะนำมาซึ่งความสงบสุขในชีวิต
4. ทำให้ประเทศนั้นปราศจากอาชญากร คนโรคจิต บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ
5. ทำให้ประเทศนั้นสามารถพัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็ว บนพื้นฐานของประชากรที่มีคุณภาพในด้านลักษณะนิสัยทางจริยธรรมที่อยู่ร่วมกัน

ดังนั้นจริยธรรม หมายถึงความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง ความสงบสุขขึ้นในสังคม และสมาชิกของสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นเช่นนั้นได้ผู้ปฏิบัติต้องรู้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด การปฏิบัติตามจริยธรรม จึงต้องประกอบกันทั้งความรู้สึกลงกายควบคู่กันไป

การปลูกฝังลักษณะนิสัยทางจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเริ่ม เป็นการวางรากฐานทางด้านจริยธรรมที่สำคัญมาก สำหรับบุคคลในสังคมอนาคต เนื่องจากเด็กปฐมวัยเป็นวัยของการเริ่มออกสู่สังคมภายนอก เด็กจะมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คนในครอบครัวของตัวเอง ซึ่งการปฏิสัมพันธ์นี้จะทำให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้กฎเกณฑ์ของสังคมและปรับตัวสู่สังคมภายนอก การได้รับการปลูกฝังจริยธรรมที่ถูกต้องเหมาะสมจะช่วยให้เด็กเลือกปฏิบัติ หรือแสดงพฤติกรรมที่สังคมต้องการและยอมรับ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.3 องค์ประกอบทางจริยธรรม

โครงการวิจัยทางด้านการศึกษากฎจริยธรรมไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ. 2523 : 3) ได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมไว้ 3 มิติ ดังนี้

1. มิติของความรู้ (Knowledge) คือความเข้าใจเหตุผลของความถูกต้องดีงาม ความสามารถในการตัดสินใจแยกความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้ด้วยการคิด โดยใช้ความรู้ ความเข้าใจทางจริยธรรมในการประเมินตัดสินว่า พฤติกรรมใดดี ถูกและควร พฤติกรรมใดไม่ดี ไม่ถูกหรือไม่ควร เป็นต้น
2. มิติของความรู้สึก (Feeling) เป็นส่วนประกอบของอารมณ์ความรู้สึก ได้แก่ ความพึงพอใจ ความเลื่อมใสศรัทธา ความนิยมยินดีที่จะรับและนำจริยธรรมนั้น ๆ มาเป็นแนวปฏิบัติ
3. มิติด้านความประพฤติ (Conduct) เป็นส่วนของการแสดงพฤติกรรมต่อตนเองต่อผู้อื่น หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งสามารถแสดงออกให้เห็นว่าถูกหรือไม่ถูก ควรหรือไม่ควรเพียงใด

ส่วนดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2 - 3) ได้แบ่งองค์ประกอบทางจริยธรรมของมนุษย์ ออกเป็น 4 ประการ คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึงการมีความรู้ในสังคมของตนนั้นถือว่าการกระทำชนิดใดดี ควรกระทำ และการกระทำชนิดใดไม่ดีควรดเว้น ลักษณะพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากนักน้อยเพียงใดความรู้เชิงจริยธรรมหรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมนี้ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย โดยปกติในช่วงอายุ 2-10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้เป็นพิเศษ
2. ทศนคติจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติ อาจมีทศนคติต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทศนคติของบุคคลมีความกว้างขวางกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะทศนคตินั้น รวมถึงความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน แต่ทศนคติอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ เมื่อความรู้สึกในเรื่องนั้นได้เปลี่ยนไปแล้ว
3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวมานี้จะแสดงให้เห็นเหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือดเว้นการแสดงที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภทเช่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น นอกจากนี้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกพวกหนึ่ง คือพฤติกรรมในสถานที่เข้ายวนใจ หรือในสภาพที่ยั่วยุให้บุคคลกระทำความผิดกฎเกณฑ์ เช่น การโกงสิ่งของเงินทอง หรือคะแนน และการกล่าวเท็จ เป็นต้น ซึ่งอาจรวมเรียกว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ดี และเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุก และความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่นๆของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น

2.4 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโกลเบอร์ก (Kohlberg)

วราภรณ์ รักวิชัย (2529 : 56-57) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของโกลเบอร์ก (Kohlberg) ไว้ว่า โกลเบอร์ก เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกาที่ได้รับอิทธิพลความคิด และผลงานของเพียเจท์ ได้ใช้เวลาศึกษาและวิจัยพัฒนาการจริยธรรมของเด็ก มานานกว่า 9 ปี จึงสรุปผลการศึกษาเป็นทฤษฎีใหม่ โดยเป็นการขยายและปรับปรุงทฤษฎีของเพียเจท์ให้ดียิ่งขึ้น และทำให้เข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ได้ดียิ่งขึ้น ทฤษฎีทั้งสองมีความเหมือนและสามารถเปรียบเทียบกันได้ โดยโกลเบอร์ก เห็นด้วยว่าพัฒนาการทางความรู้ การคิด เป็นพื้นฐานของพัฒนาการทางจริยธรรม เช่นเดียวกับเพียเจท์ โดยแบ่งเป็น 6 ชั้น (3 ระดับ) ดังนี้

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Pre Conventional Level) เป็นระดับที่บุคคลจะทำตามกฎเกณฑ์โดยผู้มีอำนาจกำหนดให้ เช่นบิดามารดาตั้งกฎเกณฑ์ให้ลูก การตัดสินใจเลือกจะทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง โดยไม่ต้องคำนึงถึงผู้อื่น โดยแบ่งเป็น 2 ชั้นคือ

ชั้นที่ 1 เป็นชั้นที่เด็กหลบหลีกไม่ให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ

ชั้นที่ 2 เป็นชั้นที่เด็กแสวงหารางวัล คือเด็กจะเลือกทำในสิ่งที่จะนำความพอใจให้เท่านั้น

2. ระดับตามเกณฑ์ (Conventional Level) เป็นระดับที่บุคคลจะทำตามกฎเกณฑ์ ตามความเห็นชอบของผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงสังคมที่ตามมา การทำตามกฎเกณฑ์ต้องการควบคุมจากภายนอก โดยแบ่งเป็น 2 ชั้น

ชั้นที่ 3 เป็นชั้นที่เด็กทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นได้ง่ายจะทำในสิ่งที่ตนคิดว่าคนอื่นเห็นด้วยเพื่อให้เป็นที่พอใจแก่ผู้อื่น

ชั้นที่ 4 เป็นชั้นที่ทำตามหน้าที่ของสังคมตามกฎต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดให้พฤติกรรมที่ถูกต้องประกอบด้วยการทำตามหน้าที่ ฐานะ และบทบาทที่กำหนดไว้ในสังคม

3. ระดับเหนือเกณฑ์ (Post Conventional Level) เป็นระดับที่บุคคลตัดสินใจต่าง ๆ ความขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการพิจารณาด้วยตนเอง และตัดสินใจไปตามความสำคัญมากน้อย โดยมี 2 ชั้น

ขั้นที่ 5 เป็นขั้นการทำตามคำสั่งสัญญาของสังคมกฎเกณฑ์ต่าง ๆ คนส่วนมากจะทำตนขัดต่อสิทธิอันพึงได้ของคนอื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้

ขั้นที่ 6 เป็นขั้นที่ยึดถืออุดมคติสากล บุคคลยึดถือความถูกต้องเป็นหลักสากล เคารพในคุณค่าของมนุษย์ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในสังคม มีความยืดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายในอันปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่เกี่ยวกับความยุติธรรม

จากทฤษฎีของโกลเบอร์ก จะเห็นได้ว่าเด็กปฐมวัย มีพัฒนาการทางจริยธรรมได้ 3 ขั้นคือ

1. ขั้นหลบหลีกการถูกลงโทษ
2. ขั้นแสวงหารางวัล
3. ขั้นที่ทำตามความเห็นชอบ

พัฒนาการทางจริยธรรมมิใช่การรับรู้ความรู้จากการพร่ำสอนของบุคคลอื่นโดยตรงแต่เป็นการผสมผสานระหว่างความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อผู้อื่น และบทบาทของผู้อื่นด้วยเหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับลักษณะต่าง ๆ ของบุคคล คือ อายุ ระดับสติปัญญาและลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันกับจริยธรรม ดังนั้นครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการด้านจริยธรรมเพื่อจะได้นำความรู้นั้น ๆ ไปใช้ในการวางรากฐานในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2.5 พัฒนาการกับลักษณะนิสัยทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการทางจริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นพัฒนาการทางสังคมขั้นพื้นฐานในการที่เด็กปฐมวัยสามารถแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับ เพื่อการเข้าสังคมได้ ทั้งนี้ นักจิตวิทยาหลายท่าน เช่น เพียเจต์ (Piaget) และ บรูเนอร์ (Bruner) และมอนเตสซอรี (Montessori) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมรอบตัว การที่เด็กจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาความสามารถด้านสังคมได้นั้น นอกจากจะเกี่ยวข้องกับขั้นพัฒนาการตามวัยของเด็กเองแล้วยังขึ้นอยู่กับการจัดโปรแกรม และสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นและส่งเสริมลักษณะนิสัยทางจริยธรรมที่ดีให้เกิดขึ้นกับวัยเด็ก

ลักษณะของพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัยจะเริ่มพัฒนา ความสามารถในการเข้าสังคมในวัย 3 - 6 ปี ซึ่งเด็กจะเริ่มปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอกครอบครัว เด็กวัยนี้จะเริ่มที่จะช่วยตนเองและเรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น และเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้จริยธรรมขั้นพื้นฐาน นักจิตวิทยาเชื่อว่าการที่บุคคลจะมีจริยธรรมที่แท้จริงได้นั้น ต้องผ่านพัฒนาการทางจริยธรรม 2 ระยะ คือ

1. ระยะพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral Behavior)
2. ระยะพัฒนาการมโนภาพทางจริยธรรม (Moral Concept)

การที่บุคคลมีความรู้ทางจริยธรรมดี ไม่ได้เป็นเครื่องประกันว่าเขาจะมีความประพฤติดีเสมอไป เพราะปัจจัยหลายประการที่มุ่งใจให้บุคคลประพฤติดีมิใช่ความรู้เพียงอย่างเดียว ปัจจัยต่าง ๆ นั้น ได้แก่

ความกดดันทางสังคม มโนภาพแห่งตน (Self Concept) การปฏิบัติของสมาชิกภายในครอบครัว และเพื่อนต่อบุคคลนั้นความปรารถนาของบุคคลขณะนั้น เป็นต้น

ในระยยะพัฒนาการพฤติกรรมทางจริยธรรม มีวิธีการเรียนรู้ 3 วิธี คือ

1. การเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกเด็กจะลองแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อดูผล พฤติกรรมตรงกับมาตรฐานของสังคมและได้รับการยอมรับหรือไม่ ถ้าไม่ตรงก็ลองอย่างอื่นต่อไป จนกว่าจะได้ผลตามที่คิดไว้ วิธีนี้เสียเวลาและพลังงานมาก แต่ไม่มีใครได้ผลดีนัก

2. การเรียนรู้จากการสอนโดยตรง เด็กจะประพฤติตามระเบียบของ บิดา มารดา ครู อาจารย์หรือผู้ปกครองไว้ หากอยู่ในสถานการณ์อื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน เด็กจะประพฤติอย่างเดียวกันเรื่อย ๆ ไป

3. การเรียนรู้จากการเทียบเคียง เด็กจะประพฤติเลียนแบบบุคคลที่ตนนิยมชมชอบ และถือเป็นแบบอย่าง การเรียนรู้วิธีนี้เป็นการเรียนรู้ที่สำคัญของเด็กโตที่ไม่ใคร่ยอมทำตามระเบียบของครอบครัว การมีแบบอย่างจากบุคคลอื่นในสังคมทำให้เด็กมีหลักยึดเหนี่ยว และไม่กลายเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมในโอกาสต่อไป

พัฒนาการมโนภาพทางจริยธรรมยังไม่เกิดในเด็กเล็ก ๆ เพราะเป็นนามธรรมเกินไปต้องรอให้เด็กมีวิสัยความสามารถ (Capacity) ทางสมองมากพอสมควรจึงจะได้เริ่มฝึกได้ เด็กโตจะสามารถมองเห็นภาพรวมของคำสั่งสอนจากผู้ใหญ่ว่าสิ่งใดถูก-ผิด และสามารถถ่ายโอนคำสั่งสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมในสถานการณ์หนึ่งไปยังสถานการณ์หนึ่งที่คล้ายคลึงกันได้

เนื่องจากเด็กปฐมวัยยังคิดเชิงนามธรรมไม่ได้ เด็กจึงตีความของการประพฤติดีในรูปของการกระทำเฉพาะอย่าง เช่น การเชื่อฟังมารดา การช่วยเหลือคนป่าเป็นความประพฤติดี ถ้าไม่เชื่อฟังหรือไม่ช่วยเหลือ จะเป็นความประพฤติที่ไม่ดี ดังนั้นเด็กปฐมวัยจึงควรได้รับการอบรมที่ดีและถูกต้องเหมาะสม (ธีระพร กุลนันทน์. 2530 : 31) การจัดกิจกรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัยด้านจริยธรรมให้กับเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง แต่ทว่าเด็กวัยนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องวุฒิภาวะ คือความสามารถทางสติปัญญา และทางภาษายังอยู่ในวงจำกัด ดังนั้นการจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัยจึงควรต้องจัดให้แตกต่างกับวัยเด็กอื่น ๆ คือต้องเน้นการฝึกปฏิบัติให้มาก (ธีระพร อูรรณโน. 2526 : 114 - 116)

ดังที่กล่าวมา เด็กปฐมวัยเรียนรู้การแสดงพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อได้ โดยการฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ อย่างสม่ำเสมอซึ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู มีบทบาทสำคัญในการสอนและจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้เรียนรู้ และประพฤติตามในสิ่งที่ผู้มีอำนาจเป็นแบบอย่างอย่างถูกต้อง เมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมต่อไปเด็กจะสามารถปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคมได้

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเอื้อเฟื้อ

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเอื้อเฟื้อ

3.1.1 ความหมายของความเอื้อเฟื้อ

ความเอื้อเฟื้อ กรมการวัฒนธรรม (2496 : 3) ได้ให้ความหมายของความเอื้อเฟื้อไว้หลายด้านดังนี้ คือ

1. ต้องมีความเอื้อเฟื้อเต็มใจช่วยเหลือบำบัดทุกข์ และบำรุงสุขให้แก่กันด้วยน้ำใสใจจริง โดยมีเห็นแก่หน้าหรือหวังอามิสลาภผลใด ๆ เป็นเครื่องตอบแทนอย่าเป็นคนดูตาย ในเมื่อพอจะช่วยเหลือได้

2. ต้องเป็นคนเผื่อแผ่มีน้ำใจกว้างขวางไม่คับแคบ ใต้อะไรก็ไม่ตระหนี่ หวงแหนไว้บริโภคนคนเดียว อวดคิดที่จะเจือจานให้ผู้อื่นเพื่อให้เขาได้กินได้ใช้ มีความสุขเช่นตนบ้างไม่ได้

3. รู้จักใช้เงินทองที่เก็บออมและประหยัดไว้ได้ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นบ้างตามควรแก่กำลังและฐานะ มิใช่จะตั้งหน้าแต่เก็บออมสะสมไว้ฝ่ายเดียว ขณะเดียวกันก็ไม่เผื่อแผ่เจือจานแก่คนอื่นจนสิ้นเนื้อประดาตัว

4. ต้องรู้จักเสียสละคือยอมเสียสละสิ่งที่ตนมีอยู่บ้าง จะเป็นทรัพย์สินเงินทอง ความสุขส่วนตัว หรือแม้ชีวิตอันมีค่าของตนตามโอกาสที่เห็นสมควรและจำเป็น

เลมโบ (Lembo. 1967 : 70 - 73) ได้ให้ความหมายของความเอื้อเฟื้อไว้ว่า ความเอื้อเฟื้อเป็นลักษณะของบุคคลที่จะแสดงความต้องการ และความเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่นในสถานการณ์ที่พบในชีวิตประจำวัน ความต้องการดังกล่าวเกิดจากความบังเอิญ และบุคคลนั้นเรียนรู้ด้วยตัวเอง

แมคคอคเลย์ และ เบอร์โควิทซ์ (Macaulay ;& Berkowitz. 1970 : 3) ได้ให้ความหมายว่า ความเอื้อเฟื้อ เป็นพฤติกรรมที่มุ่งจะทำประโยชน์แก่ผู้อื่น โดยไม่ได้หวังว่าจะได้รับรางวัลตอบแทน

ดาลีย์ และแลทาเน (สิริวรรณ ฉันทะสานนท์. 2541 : 23 ; อ้างอิงจาก Darley ;& Latane. 1968 : 377 - 383) ได้ให้ความหมายของความเอื้อเฟื้อไว้ว่า ความเอื้อเฟื้อเป็นพฤติกรรมใด ๆ ที่แสดงว่าบุคคลคำนึงถึงและเสียสละเพื่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นได้ในสิ่งที่เขาต้องการ โดยไม่คำนึงถึงความสุขและความทุกข์ของตนเองที่จะเป็นผลจากการช่วยเหลือนั้น

กรมศาสนา (2521 : 28) ให้ความหมายของความเอื้อเฟื้อไว้ว่า ความเอื้อเฟื้อ หมายถึง การแสดงความปรารถนาดีต่อผู้อื่นด้วยกาย วาจา ตลอดจนการให้ปันวัตถุสิ่งของ ไม่ใจแคบเห็นแก่ตัว

ธีระพร อุวรรณโน (2535 : 65) กล่าวว่า ความเอื้อเฟื้อหมายถึงการกระทำที่ผู้กระทำมีเจตนาเป็นประโยชน์กับผู้อื่นโดยไม่คาดหวังสิ่งตอบแทน ทั้งภายนอกและภายในตน

สิริวรรณ ฉันทะสานนท์ (2541 : 20) กล่าวว่า ความเอื้อเฟื้อหมายถึงความรู้สึกอย่างหนึ่งภายในตัวบุคคลที่ปรารถนาจะให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยไม่คำนึงถึงความลำบากของตน เป็นการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้วยความเต็มใจ บริสุทธิ์ใจ และไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

กล่าวโดยสรุปว่า ความเอื้อเฟื้อ มีลักษณะที่เป็นการกระทำเพื่อผู้อื่น และยังเป็นการเสียสละ ใจกว้าง โอบอ้อมอารี เห็นใจ และเข้าถึงสภาพจิตใจผู้อื่น ประการนี้จะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน

3.1.2 ประเภทของความเอื้อเฟื้อ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ม.ป.ป. : 187 - 188) ได้แบ่งประเภทของความเอื้อเฟื้อไว้ดังนี้

1. ทางกำลังกายได้แก่ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยกำลังกายในการช่วยทำธุรการงานให้การสงเคราะห์เท่าที่กำลังจะช่วยด้วยความยินดี เต็มใจเมื่องานเล็กน้อย
2. ทางวาจาได้แก่ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ ช่วยเจรจาเอาเป็นธุระให้สำเร็จ ประโยชน์เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แก่ผู้อื่น และช่วยพูดปลอบใจในเมื่อเพื่อนฝูงได้รับความลำบากเดือดร้อน
3. ทางกำลังสติปัญญา ได้แก่ ช่วยแสดงความคิดเห็น ช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อนช่วยคิดหาแนวทางที่ถูกที่ชอบ และช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่นตามกำลังสติปัญญาของตน
4. ทางใจ ควรฝึกจิตใจของตนเองให้รู้จักเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มนุษย์เราย่อมมีความทุกข์ด้วยกันทั้งนั้น แม้ว่าเราจะเห็นว่าผู้มีความทุกข์นั้นได้ก่อให้เกิดตนเองก็ไม่ควรสมน้ำหน้า หรือกล่าวซ้ำเติมเขา ควรให้อภัยในความผิดของผู้อื่นเสมอ ไม่อาฆาตจองเวร

ความเอื้อเฟื้อในแต่ละประเภทแสดงออกเป็นพฤติกรรมได้ดังนี้

1. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ทางกาย เช่น
 - ช่วยหิ้วหรือถือของหนัก
 - ช่วยจูงคนข้ามถนน
 - สละที่นั่งบนรถประจำทาง
 - ช่วยเหลือบุคคลที่รับอุบัติเหตุ
 - ช่วยทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน เช่น ช่วยทำงานในห้องสมุด
 - ช่วยทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน วัด
2. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ทางวาจา เช่น
 - พูดจาปลอบโยนเมื่อผู้อื่นได้รับทุกข์
 - พูดจาวักยวาทักเตือนเพื่อนด้วยความจริงใจ
 - บอกทางให้ผู้ที่ไม่รู้จักให้ไปถึงที่หมายได้
 - ช่วยเหลือให้คำแนะนำ
 - ช่วยเจรจาเป็นธุระให้ได้ผลสำเร็จ
3. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ทางสติปัญญา เช่น
 - ช่วยแสดงความคิดเห็น
 - ช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อน
 - ช่วยคิดหาแนวทางที่ถูกที่ชอบ

- ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้อื่นตามกำลังสติปัญญา
- 4. การให้ด้วยกำลังทรัพย์ เช่น
 - แบ่งปันเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ผู้ที่สมควรให้
 - แบ่งปันเงินทองให้แก่ผู้ที่สมควรให้
 - สละทรัพย์เพื่อสาธารณกุศล
- 5. การให้ทางใจ เช่น
 - ยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข
 - ไม่อาฆาตจองเวร
 - ให้อภัยในความผิดของผู้อื่นที่สำนึกผิด
 - ไม่นึกสมน้ำผู้อื่นเมื่อเพเลียงพล้ำ
 - ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่นมาเป็นของตน

จากประเภทของความเอื้อเฟื้อต่าง ๆ ที่กล่าวมา สิริวรรณ จันทะสานนท์ (2541 : 2) ได้สรุปและแบ่งการแสดงความรักเอื้อเฟื้อออกเป็น 4 ด้าน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่พึงจะมีดังนี้ คือ

1. ความเอื้อเฟื้อทางกาย ได้แก่ การช่วยเหลือสิ่งของ การช่วยเหลือบุคคลเท่าที่กำลังจะทำได้ ช่วยทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน เป็นต้น
 2. ความเอื้อเฟื้อทางวาจา ได้แก่ การพูดจาถนอมโยน และให้กำลังใจ การให้คำแนะนำ ตักเตือนด้วยความจริงใจ เป็นต้น
 3. ความเอื้อเฟื้อทางสติปัญญา ได้แก่ การแสดงความคิดเห็น การช่วยแก้ปัญหาให้แนวทางที่ถูกต้อง การช่วยอธิบายบทเรียนการบ้าน เป็นต้น
 4. ความเอื้อเฟื้อทางใจ ได้แก่ ฝึกจิตใจตนเองให้รู้จักเห็นใจผู้อื่น รู้จักให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น ไม่กล่าวซ้ำเติมหรือคิดสมน้ำหน้า เป็นต้น
- ผู้วิจัยได้แบ่งการแสดงความรักเอื้อเฟื้อให้เหมาะสมกับพัฒนาการและวัยของเด็กปฐมวัย โดยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. การช่วยเหลือ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการกระทำในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่ได้รับการขอร้องและไม่ได้ขอร้อง และในด้านการพูด โดยให้กำลังใจ แสดงความเห็นใจผู้อื่น ด้วยความเต็มใจ
2. การแบ่งปัน หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแบ่งหรือให้ยืมสิ่งของ หรือของใช้ ของเล่น ที่ตนครอบครองอยู่ให้กับเพื่อนไปส่วนหนึ่ง หรือบางส่วน
3. การเสียสละ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กยินยอมหรือสมัครใจเสียผลประโยชน์ส่วนตน เพื่อให้ผู้อื่น หรือสังคมโดยรวมได้รับผลประโยชน์จากการกระทำของตนเอง

2.1.3 แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดและพัฒนาการของความเอื้อเฟื้อ

นักจิตวิทยาหลายท่านได้ศึกษาความเอื้อเฟื้อ และอธิบายถึงการเกิด และพัฒนาการของความเอื้อเฟื้อแตกต่างกันออกไป ซึ่งพอจะสรุปได้เป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้

1. กลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalyst)

นักจิตวิทยาที่สำคัญของกลุ่มนี้คือ ฟรอยด์ ซึ่งอธิบายว่า ความเอื้อเฟื้อ เกิดจากแรงกระตุ้นของอีโก้ (Ego) ที่พยายามจะทำความดี เพื่อชดเชยการกระทำที่ไม่ดี (เห็นแก่ตัว) ในวัยเด็ก

2. กลุ่มพัฒนาการทางจิต (Developmental Psychologist)

นักจิตวิทยาที่สำคัญของกลุ่มนี้คือ เพียเจท์ (Piaget. 1972) ได้อธิบายว่า ความเอื้อเฟื้อเกิดจากการเรียนรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่ง มีด (Meed) นักจิตวิทยาในสาขานี้อีกคนหนึ่งได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ความเอื้อเฟื้อของบุคคลเป็นผลมาจากการที่บุคคลนั้น เคยได้รับความช่วยเหลือที่เต็มใจจากผู้อื่นจึงทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะเลียนแบบความเอื้อเฟื้อที่ตนเคยได้รับมาก่อน อันเป็นผลให้เด็กเรียนรู้บทบาทของตัวเอง และผู้อื่น และค่อย ๆ สะสมความเอื้อเฟื้อเพิ่มขึ้นตามลำดับ

3. กลุ่มทฤษฎีการคล้อยตามแบบของสังคม (Social Conformity Theory)

นักจิตวิทยาที่สำคัญของกลุ่มนี้คือ เบร์โควิทซ์ และแดเนียล (Berkowitz ;& Daniels. 1963 : 429 - 436) อธิบายว่าความเอื้อเฟื้อเกิดจากแรงจูงใจ ที่จะช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน แต่บุคคลกระทำเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ ไรท์ (Wright. 1942 : 218 - 233) ได้นำทฤษฎีของ เลวิน (Lewin) มาอธิบายเพิ่มเติมว่า ความเอื้อเฟื้อเป็นผลมาจากแรงจูงใจสองแรงของบุคคล ซึ่งกระตุ้นให้บุคคลสนองความต้องการของตัวเอง และผู้อื่น ซึ่งเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน เมื่อบุคคลนั้นอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องช่วยเหลือผู้อื่น แรงจูงใจทั้งสองชนิดดังกล่าวจะปะทะกันอยู่ตลอดเวลา แต่ถ้าแรงจูงใจที่สนองความต้องการของบุคคลอื่นมากกว่า บุคคลนั้นจะช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ

จะเห็นว่านักจิตวิทยาแต่ละกลุ่มอธิบายการเกิด และพัฒนาการความเอื้อเฟื้อไว้แตกต่างกันออกไป กลุ่มจิตวิเคราะห์เชื่อว่าความเอื้อเฟื้อของบุคคลเกิดจากแรงกระตุ้นของอีโก้ ส่วนกลุ่มพัฒนาการทางจิตเชื่อว่า ความเอื้อเฟื้อเกิดจากแรงจูงใจ

ความเอื้อเฟื้อของเด็กนั้นเกิดจากการมีความสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง ซึ่งเด็กเคยได้รับความเอื้อเฟื้อมาก่อน จึงทำให้เด็กเลียนแบบการกระทำนั้น และสนองตอบไป การที่จะให้เด็กมาสัมพันธ์กัน และเรียนรู้กันได้เป็นอย่างดีนั้น จะต้องอาศัยการเล่นเป็นตัวละคร เพราะการเล่นเป็นการเรียนรู้ของเด็ก

3.1.4 ลักษณะและความสำคัญของความเอื้อเฟื้อ

กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (2521 : 1) ได้ให้ลักษณะและความสำคัญของความเอื้อเฟื้อไว้ดังนี้

1. ความเอื้อเฟื้อ เป็นคุณธรรมที่ผู้ใดประพฤติปฏิบัติได้ย่อมแสดงว่า ผู้นั้นมีลักษณะน้ำใจดี มีคุณธรรม มีมิตรไมตรีต่อหมู่คณะ
 2. ผู้มีความเอื้อเฟื้อย่อมเป็นคนมีเสน่ห์ มีคนรักนับถือ จะกระทำการสิ่งใดมักมีผู้เต็มใจช่วยเหลือกิจการสำเร็จ
 3. การแสดงความเอื้อเฟื้อต้องเป็นไปด้วยน้ำใสใจจริง และต้องแสดงถึงพร้อมด้วยกาย วาจา ใจ
 4. ความเอื้อเฟื้อที่แท้จริงนั้นย่อมไม่หวังผลตอบแทน ไม่ได้ทำไปหวังให้ผู้อื่นยกย่องหรือให้เขาให้แก่เราบ้าง ถ้าแสดงโดยไม่หวังผลตอบแทนแล้วจะทำให้ผู้ปฏิบัติมีความสุข คนที่ขาดความเอื้อเฟื้อจะเป็นคนใจแคบ ไม่เห็นใจผู้อื่น คิดจะเบียดเบียนให้เขาได้รับความเดือดร้อน โดยหาผลประโยชน์แก่ตนฝ่ายเดียว
- จึงอาจกล่าวได้ว่าลักษณะของความเอื้อเฟื้อต้องกระทำไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ ซึ่งส่งผลให้ผู้นั้นมีคนรักนับถือ และมีมิตรไมตรีมากมาย

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเอื้อเฟื้อ

3.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ริชาร์ด และ เบอร์โควิทซ์ (Richard ;& Berkewitz. 1966 : 227 - 232) ได้ทำการทดลองกับนิสิตในมหาวิทยาลัย เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่าบุคคลที่เคยได้รับการช่วยเหลือมาก่อน จะเต็มใจช่วยเหลือตอบแทนมากกว่าบุคคลที่ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือมาก่อน ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มที่ได้รับการช่วยเหลือมาก่อนด้วยความเต็มใจของผู้ช่วยเหลือจะแสดงพฤติกรรมแบบเอื้อเฟื้อมากกว่ากลุ่มที่เคยได้รับการช่วยเหลือโดยที่ผู้ช่วยเหลือไม่เต็มใจ และกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือมาก่อน ซึ่งผลการทดลองนี้แสดงว่าการที่บุคคลสังเกตอารมณ์ของผู้ที่เคยให้ความช่วยเหลือมาก่อน ถ้าพบว่าเป็นไปในทางที่ดีแล้ว จะเป็นแรงเสริมให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมตอบแทน

บอนด์ (สงบ สัพโส. 2544 : 18 ; อ้างอิงจาก Bond. 1969 : 34 - 54) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความเอื้อเฟื้อกับบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ของเด็กชั้นประถม โดยวัดลักษณะของความเอื้อเฟื้อจากการประเมินผลของครู และดูจากจำนวนขนมที่กลุ่มตัวอย่างบริจาคให้แก่เด็กยากจน ผลการศึกษาพบว่า สำหรับเด็กชายความเอื้อเฟื้อสัมพันธ์ทางลบกับความรับผิดชอบทางสังคม นอกจากนี้ยังพบว่าสติปัญญาสัมพันธ์โดยตรงกับความเอื้อเฟื้อ และพบว่าเด็กหญิงมีลักษณะของความเอื้อเฟื้อมากกว่าเด็กชาย

3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

จรรยา นาคะรัต (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลของตัวแบบสัญลักษณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 50 คน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่ง ให้ดูจากตัวแบบจากเทปบันทึกภาพ ตัวแบบแสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อและพูด

สนับสนุนการเอื้อเฟื้อ กลุ่มที่สอง ดูจากตัวแบบจากเทปบันทึกภาพที่ตัวแบบแสดงพฤติกรรมไม่เอื้อเฟื้อแต่พูดสนับสนุนการเอื้อเฟื้อ กลุ่มที่สาม ให้ดูจากตัวแบบจากเทปบันทึกภาพที่ตัวแบบแสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อแต่ไม่พูดสนับสนุนการเอื้อเฟื้อ กลุ่มที่สี่ ให้ดูตัวแบบจากเทปบันทึกภาพที่ตัวแบบไม่แสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ แต่ พูดสนับสนุนการเอื้อเฟื้อ กลุ่มที่ห้า ไม่ได้ดูตัวแบบใด ๆ ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มที่หนึ่งและกลุ่มที่สอง แสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ โดยการบริจาคบัตรรางวัลที่ได้จากการเล่นเกมต่อภาพปริศนามากกว่านักเรียนในกลุ่มที่สาม กลุ่มที่สี่และกลุ่มที่ห้า โดยไม่มีความแตกต่างในการแสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ ระหว่างนักเรียนกลุ่มที่หนึ่งและกลุ่มที่สาม

รัตน บำรุงญาติ (2532 : 62) ได้ทำการวิจัยถึงผลการพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้หุ่นมือ การเล่านิทานและการใช้แถบเสียงนิทาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยการใช้หุ่นมือ การเล่านิทานและการใช้แถบเสียงนิทานมีการพัฒนาการทางจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อรรณ สุ่มประดิษฐ์ (2533 : 77 - 79) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อความมีระเบียบวินัย และระดับขั้นการเล่นทางสังคมของเด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่ได้รับประสบการณ์การเล่นแบบไทย และการเล่นที่จัดอยู่ทั่วไป พบว่า การเล่นแบบไทย และการเล่นที่จัดอยู่ทั่วไป ส่งผลต่อพฤติกรรมทางด้านความเอื้อเฟื้อ ความมีระเบียบวินัยแตกต่างกัน เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นแบบไทย มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่เล่นแบบทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนระดับขั้นการเล่นทางสังคมของเด็กที่ได้รับการประสบการณ์การเล่นทั้งสองแบบไม่แตกต่างกัน

สุภาพร ตันนากัย (2534 : 94) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมตามแบบฝึกสติภาวนาอำไพ - เทคนิค ที่มีต่อความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดกิจกรรมตามแบบฝึกสติภาวนาอำไพ - เทคนิค จำนวน 24 แผน ทดลองกับนักเรียนจำนวน 28 คน ใช้เวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ จากผลการประเมินพฤติกรรมตนเองของนักเรียนพบว่า นักเรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในด้านการแบ่งปัน การช่วยเหลือ การเกื้อกูล และการจุนเจือสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จากการประเมินพฤติกรรมนักเรียนโดยครูประจำชั้น พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ด้านการแบ่งปัน การช่วยเหลือ การเกื้อกูล และการจุนเจือสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้นักเรียนยังมีความพึงพอใจในกิจกรรมตามแบบฝึกสติภาวนาอำไพ - เทคนิคทุกกิจกรรม อยู่ในระดับมากอีกด้วย

อุษา พิงธรรม (2534 : 42) ได้ศึกษาผลการเล่นเกมแบบร่วมมือที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของเด็กอนุบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลฤทธิยะวรรณาลัย กรุงเทพมหานคร อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 32 คน โดยกลุ่มทดลองให้เล่นเกมแบบร่วมมือ ส่วนกลุ่มควบคุมให้เล่นตามปกติ ผลการทดลองพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีความเอื้อเฟื้อสูง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มทดลองมีความเอื้อเฟื้อสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความเอื้อเฟื้อเป็นพฤติกรรมทางจริยธรรมที่สำคัญยิ่งและควรจะถูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนของชาติ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้เป็นผู้ที่มีจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ การปลูกฝังพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเด็กปฐมวัยมีหลากหลายวิธี ผู้วิจัยเชื่อว่าวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นเกมแบบร่วมมือ จะเป็นการช่วยปลูกฝังเด็กปฐมวัยให้มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเรื่องการช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการเสียสละ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นเกมแบบร่วมมือ เป็นกิจกรรมที่เด็กปฐมวัยได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม ทำให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ร่วมกัน รู้จักยอมรับผู้อื่น สนุกสนานในการทำกิจกรรม และยังเป็นการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นประสบการณ์ตรงที่เด็กปฐมวัยได้ฝึกการเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และฝึกฝนการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูล
4. จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยเพศหญิง อายุ 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน รวม 100 คน ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย สังกัดมูลนิธิคริสตจักรในประเทศไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตหนึ่ง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือเด็กปฐมวัยเพศหญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 อายุ 4-5 ปี ของโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย สังกัดมูลนิธิคริสตจักรในประเทศไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตหนึ่ง เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้คือ

1. สร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ประกอบด้วยแบบทดสอบจำนวน 3 ชุด ชุดละ 10 ข้อ ดังนี้
 - 1.1 แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเรื่องการช่วยเหลือ 10 ข้อ
 - 1.2 แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ เรื่องการแบ่งปัน 10 ข้อ
 - 1.3 แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ เรื่องการเสียสละ 10 ข้อ
2. สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยจัดกิจกรรมเกมแบบร่วมมือจำนวน 24 เกม จำแนกตามจุดประสงค์ของการพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อใน 3 ลักษณะดังนี้
 - 2.1 เกมส่งเสริมพฤติกรรมความช่วยเหลือ 8 เกม

2.2 เกมส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการแบ่งปัน 8 เกม

2.3 เกมส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการเสียสละ 8 เกม

การสร้างแบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ
2. ศึกษาแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมเชิงสถานการณ์
3. สร้างแบบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ 3 ชุด ในเรื่องการช่วยเหลือการแบ่งปัน และการเสียสละ ชุดละ 13 ข้อ

4. นำแบบทดสอบที่สร้าง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณา เพื่อแสดงความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์แล้วลงคะแนนเพื่อนำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความสามารถในการแสดงพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อ (IOC) โดยใช้เกณฑ์คุณภาพตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปทั้งหมดด้านละ 13 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 – 1.0 ดังมีรายชื่อนักผู้เชี่ยวชาญต่อไปนี้

1. อาจารย์นารี ศิริทรัพย์
อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
สาขาการศึกษาปฐมวัย อ. เมือง จ.นครปฐม
2. อาจารย์สรยุทธ ฉันทวรภาพ
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ การศึกษาปฐมวัย
เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์รัตนภรณ์ มั่นศรีจันทร์
หัวหน้างานทะเบียนและวัดผล โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย
เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับปรุงข้อของเด็กปฐมวัย ที่ใช้ในแบบทดสอบว่าควรหลีกเลี่ยงการใช้ชื่อที่แสดงถึงสิ่งของหรือกิริยาอาการ เพื่อไม่ให้สับสน และปรับรูปภาพให้ชัดเจนตรงกับข้อความที่ต้องการสื่อความหมาย

5. ปรับปรุงแบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
6. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้ว เหลือด้านละ 10 ข้อ ไปหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบ ทั้งฉบับ = .816 และมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .57 - .83 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .22 - .62
7. นำแบบทดสอบมาจัดทำสำเนาตามต้นฉบับจริง สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

การสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เกม

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยศึกษาหลักการของการเล่นเกมแบบร่วมมือ รูปแบบ วิธีการเล่น ขั้นตอนการจัดกิจกรรม และคุณค่าของการเล่นเกมแบบร่วมมือจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เลือกสื่ออุปกรณ์ให้เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมการเล่นและ จำนวนของเด็ก

2. ศึกษารูปแบบการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3. สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการเล่นเกมแบบร่วมมือ จำนวน 24 เกม โดยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกเกมดังนี้

1. จุดประสงค์ของเกมส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ
2. ผู้เล่นได้ร่วมเล่นเกมเป็นกลุ่ม
3. ผู้เล่นได้มีโอกาสตัดสินใจร่วมกันในการเล่น
4. เป็นเกมที่ผู้เล่นได้แลกเปลี่ยนความคิด และใช้วัสดุอุปกรณ์ร่วมกัน
5. ผู้เล่นได้ร่วมกันเล่นจนสำเร็จตามเป้าหมาย

นำเกมแบบร่วมมือมาจำแนกตามจุดประสงค์ของการพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ โดยแบ่งเป็น 3 เรื่อง ดังนี้

1. เกมส่งเสริมการช่วยเหลือ 8 เกม
2. เกมส่งเสริมการแบ่งปัน 8 เกม
3. เกมส่งเสริมการเสียสละ 8 เกม

4. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยวิธีการเล่นเกม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ แล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ดังมีรายนามผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รศมี ต้นเจริญ
อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
2. อาจารย์สรวัตร จันทวรภาพ
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ การศึกษาปฐมวัย
กรุงเทพมหานคร เขต 1 กรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์นารี ศิริทรัพย์
อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
สาขาการศึกษาปฐมวัย อ. เมือง จ. นครปฐม
4. อาจารย์สุชาดา นทีตานนท์
ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนพระแม่สกลสงเคราะห์
อ. บางบัวทอง จ. นนทบุรี

5. อาจารย์กิตติศักดิ์ เกตุหนูติ

อาจารย์โรงเรียนบ้านหนองกุงโนนทัน

อ. หนองสองห้อง จ. ขอนแก่น

ผู้เชี่ยวชาญได้แนะนำให้ปรับปรุงภาษาให้ชัดเจน ปรับลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม และรายละเอียดของกิจกรรมให้เหมาะสมกับจุดประสงค์ของเกม

5. ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเกมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6. นำแผนการจัดกิจกรรมไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย อายุ 4 – 5 ปีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาความชัดเจนของคำสั่ง ขั้นตอนกิจกรรมในสภาพจริง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยนำมาปรับปรุงความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในการสนทนาก่อนเล่นเกม

7. นำแผนการจัดกิจกรรม ไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างตามแผนการทดลอง

แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยทำการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design มีลักษณะการทดลองตามตารางดังนี้

ตาราง 3 แบบแผนการทดลอง

Pretest	Treatment	Posttest
T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

T₁ แทน การสอบก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ

T₂ แทน การสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ

X แทน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. ทดสอบเด็กก่อนการทดลอง (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง เพื่อวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ โดยใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ

2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งทำการทดลองในเวลา 9.00 – 9.30 น. ทุกวันจันทร์ ถึงวันพฤหัสบดี ระหว่างวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 ถึงวันที่ 14 มีนาคม 2551

3. เมื่อดำเนินการทดลอง และทดสอบครบทั้ง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน จำนวน 24 ครั้ง เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบพฤติกรรมจริยธรรมชุดเดียวกันกับแบบทดสอบ ที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ และทดลองไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป โดยมีรายละเอียดของเกมที่ส่งเสริมพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องต่างๆ เกมที่ส่งเสริมพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องการช่วยเหลือมี 8 เกม ดังนี้

- เกม ช่วยกันเก็บของ
- เกม ค้นหาเหยื่อ
- เกม แต่งตัวตุ๊กตา
- เกม กระโดดด้วยกัน
- เกม มือแป้
- เกม ถังกระดาษ
- เกม ต่อเส้น
- เกม แข่งม้า

เกมที่ส่งเสริมพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องการแบ่งปันมี 8 เกม ดังนี้

- เกม แบ่งกันยืน
- เกม ป้อนกล้วย
- เกม หยิบของ
- เกม ตักน้ำใส่ขวด
- เกม ถูงูหนูหัว
- เกม มะนาวเร่ร่ำ
- เกม วึ่งอ้อมเสา
- เกม บอลลอยฟ้า

เกมที่ส่งเสริมพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องการเสียสละมี 8 เกม ดังนี้

- เกม เจ้าเมือง
- เกม เสือกินวัว
- เกม หมวกดนตรี
- เกม พรหมวิเศษ
- เกม รถไฟลอดอุโมงค์
- เกม บอลใส่ตะกร้า

- เกม ห่วงดนตรี
- เกม ชี้นำส่งเมือง

ตาราง 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการใช้เกมแบบร่วมมือ

สัปดาห์ที่	วัน	เกม	พฤติกรรมเอื้อเฟื้อที่ประสงค์
1	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	ช่วยกันเก็บของ แบ่งกันยื่น เจ้าเมือง ค้นหาเหยื่อ	การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละ การช่วยเหลือ
2	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	ป้อนกล้วย เสือกินวัว แต่งตัวตุ๊กตา หยิบของ	การแบ่งปัน การเสียสละ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน
3	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	หมวกดนตรี กระโดดด้วยกัน ตักน้ำใส่ขวด พรมวิเศษ	การเสียสละ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละ
4	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	มือแป้ง ถุงทูนหัว รถไฟลอดอุโมงค์ ถึงกระดาด	การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละ การช่วยเหลือ
5	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	มะนาวเริงรำ บอลใส่ตะกร้า ต่อเส้น วิ่งอ้อมเสา	การแบ่งปัน การเสียสละ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน
6	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	ห่วงดนตรี แข่งม้า บอลลอยฟ้า ชี้นำส่งเมือง	การเสียสละ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละ

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปวิเคราะห์และหาคุณภาพด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ยร้อยละ เพื่อวัดพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย
2. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยใช้ค่าแจกแจง t แบบ Dependent Sample

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 คำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนน (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2521 : 36) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัย

1.2 คำนวณค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตร (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2521 : 55) โดยใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเด็กปฐมวัย

2.1 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดจริยธรรมในเด็กปฐมวัย โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545:179)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 คำนวณหาค่าความยากง่าย (Difficulty) ของข้อสอบรายข้อ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2526 : 89) โดยใช้สูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากง่าย
	R	แทน	จำนวนที่ทำข้อนั้นถูก
	N	แทน	จำนวนเด็กที่ทำข้อนั้นทั้งหมด

2.3 คำนวณค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพอยต์ไบเซเรียล (Point Biserial / Correlation) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2521 : 258) โดยใช้สูตร

$$r_{pbis} = \frac{M_p - M_q}{S_t} \cdot \sqrt{pq}$$

เมื่อ	r_{pbis}	แทน	ค่าอำนาจจำแนกสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพอยต์ไบเซเรียล
	M_p	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมในกลุ่มตอบถูก
	M_q	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมในกลุ่มตอบผิด
	S_t	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทั้งหมด
	p	แทน	สัดส่วนของคนตอบถูก
	q	แทน	1 - p (สัดส่วนของคนตอบผิด)

2.4 คำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบใช้สูตร Kuder Richarson. KR-20 (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526 : 165) โดยใช้สูตร

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของคนที่ตอบถูกในแต่ละข้อ
	q	แทน	สัดส่วนของคนที่ไม่ตอบถูกในแต่ละข้อ
	S_2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้ t - test แบบ Dependent Sample (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526 : 99) โดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนน
	$\bar{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่าง
	$S_{\bar{D}}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่าง

$$S_{\bar{D}} = \frac{S_D}{\sqrt{N}}$$

4. การแปรผลระดับของพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเด็กปฐมวัย

การแปรผลระดับของพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเด็กปฐมวัยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ กำหนดการแปรผลในภาพรวมและจำแนกรายด้าน ดังต่อไปนี้

ตาราง 5 การแปลผลระดับของพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในภาพรวม

คะแนน	หมายความว่า
24.1 – 30	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดีมาก
18.1 – 24	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดี
12.1 – 18	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับปานกลาง
6.1 – 12	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับพอใช้
0 – 6	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับปรับปรุง

ตาราง 6 การแปลผลระดับของพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเรื่องการช่วยเหลือ

คะแนน	หมายความว่า
8.1 – 10	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดีมาก
6.1 – 8	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดี
4.1 – 6	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับปานกลาง
2.1 – 4	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับพอใช้
0 – 2	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับปรับปรุง

ตาราง 7 การแปลผลระดับของพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเรื่องการแข่งขัน

คะแนน	หมายความว่า
8.1 – 10	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดีมาก
6.1 – 8	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดี
4.1 – 6	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับปานกลาง
2.1 – 4	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับพอใช้
0 – 2	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับปรับปรุง

ตาราง 8 การแปลผลระดับของพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเรื่องการเสียสละ

คะแนน	หมายความว่า
8.1 – 10	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดีมาก
6.1 – 8	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดี
4.1 – 6	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับปานกลาง
2.1 – 4	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับพอใช้
0 – 2	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับปรับปรุง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย เพื่อให้การนำเสนอเป็นไปตามลำดับขั้นตอน และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
$\sum D$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	คะแนนรวมของผลต่างของคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบที่ (t – distribution)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยใช้ค่าแจกแจง t แบบ Dependent Sample

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 9 แสดงการหาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองจำแนกเป็นโดยภาพรวม และรายด้าน

พฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อ	$\bar{X}$	SD	การแปลความหมาย
ช่วยเหลือ	7.73	2.81	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดี
แบ่งปัน	8.87	2.26	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดีมาก
เสียสละ	7.07	1.83	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดี
โดยภาพรวม	23.67	5.98	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดี

จากตาราง 9 พบว่า ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือ เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเรื่องการช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละ และโดยภาพรวม เท่ากับ 7.73 , 8.87 , 7.07 และ 23.67 ตามลำดับ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.81 , 2.26 , 1.83 และ 5.98 ตามลำดับ

เด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในเรื่องการช่วยเหลือและการเสียสละมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดี ส่วนเรื่องการแบ่งปันมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดีมาก

ตาราง 10 แสดงการหาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองจำแนกเป็นโดยภาพรวม และรายด้าน

พฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อ	$\bar{X}$	SD	การแปลความหมาย
ช่วยเหลือ	9.53	0.74	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดีมาก
แบ่งปัน	9.67	0.62	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดีมาก
เสียสละ	8.80	1.21	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดีมาก
โดยภาพรวม	28.00	1.85	มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดีมาก

จากตาราง 10 พบว่า หลังได้รับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือเด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเรื่องการช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละ และโดยภาพรวม เท่ากับ 9.53 , 9.67 , 8.80 และ 28.00 ตามลำดับ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .74 , .62 , 1.21 และ 1.85 ตามลำดับ

เด็กปฐมวัยหลัง ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในเรื่องการช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการเสียสละ มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดีมาก

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยโดยใช้ค่าแจกแจง t แบบ Dependent Sample

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือ

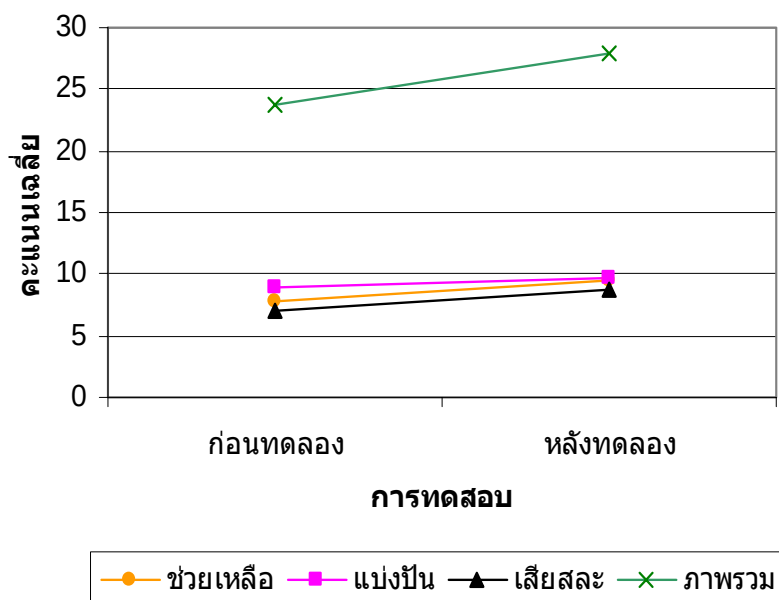
พฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อ		$\bar{X}$	SD	ΣD	ΣD^2	t	P
ช่วยเหลือ	ก่อนทดลอง	7.73	2.82	27	145	2.66*	.019
	หลังทดลอง	9.53	.74				
แบ่งปัน	ก่อนทดลอง	8.87	2.26	12	66	1.54	.145
	หลังทดลอง	9.67	.62				
เสียสละ	ก่อนทดลอง	7.07	1.83	26	82	4.13**	.001
	หลังทดลอง	8.80	1.21				
โดยภาพรวม	ก่อนทดลอง	23.67	5.98	65	627	3.38**	.004
	หลังทดลอง	28.00	1.85				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 11 พบว่า เมื่อทำการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนได้รับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือและหลังได้รับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือพบว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเรื่องการช่วยเหลือ เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในเรื่องการเสียสละ และโดยภาพรวมของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในเรื่องการแบ่งปันหลังได้รับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือเพียงเล็กน้อย

เพื่อให้เห็นพัฒนาการพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัยชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยนำข้อมูลคะแนนเฉลี่ยมานำเสนอในรูปของกราฟเส้น ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงพัฒนาการพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในแต่ละด้านและในภาพรวม

จากการสังเกตพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เด็กปฐมวัยในสัปดาห์แรกยังแสดงพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อไม่ชัดเจน ในช่วงสัปดาห์แรกยังเกิดความขัดแย้งภายในกลุ่ม เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นแบบร่วมมือ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการของการร่วมมือดีขึ้น และเริ่มแสดงพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมากขึ้น ทั้งในเรื่องการให้ความช่วยเหลือ การแบ่งปันและการเสียสละ ในสัปดาห์ท้าย ๆ ของการทดลอง เด็กปฐมวัยเรียนรู้พฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อจากการเล่นเกมแบบร่วมมือ โดยแสดงพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อระหว่างการเล่นเกมแบบร่วมมือ และระหว่างปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในระหว่างวัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยได้เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการวิจัยและผลของการวิจัยโดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ก่อนและหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรม

สมมติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนหญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ใน ชั้นปฐมวัยปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 4 ห้องเรียน รวม 100 คน ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย สังกัดมูลนิธิคริสตจักรในประเทศไทย สำนักงานบริหารงานการศึกษา เอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนหญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปีซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปฐมวัยปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย สังกัดมูลนิธิคริสตจักรในประเทศไทย สำนักงานบริหารงานการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตวัฒนากรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่จะศึกษา

1. ตัวแปรอิสระได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. ตัวแปรตามได้แก่ พฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อซึ่งแบ่งเป็น 3 เรื่อง ได้แก่ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย ที่ใช้การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ .816

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ก่อนดำเนินการทดลองผู้วิจัยทำการทดสอบ (Pretest) กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างจะได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือใช้ระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ โดยจัดสัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 1 ครั้งๆ ละ 30 นาที ช่วงเวลา 9.00 -9.30 น. ของวันจันทร์ วันอังคาร วันพุธและวันพฤหัสบดี รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง
3. หลังเสร็จสิ้นการทดลองผู้วิจัยทำการทดสอบ หลังการทดลอง (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยฉบับเดียวกันกับแบบทดสอบที่ใช้ก่อนการทดลองแล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองมาหาค่าสถิติพื้นฐานโดยนำข้อมูลไปหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยวิธีการทางสถิติ $t - test for Dependent Sample$

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อโดยรวมอยู่ในระดับดี และหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในระดับดีมาก ส่วนในด้านการช่วยเหลือและด้านการเสียสละก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้ออยู่ในระดับดี หลังได้รับการจัดกิจกรรมมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้ออยู่ในระดับดีมาก และในด้านการแบ่งปันมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับดีมาก

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเรื่องการช่วยเหลือสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเรื่องการเสียสละ และโดยภาพรวมของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเรื่องการแบ่งปันหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงขึ้นกว่าก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือเพียงเล็กน้อย

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี และหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในระดับดีมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นเกมแบบร่วมมือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เล่นเกมสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมได้ในกลุ่มเพื่อน เป็นการตอกย้ำให้เด็กปฐมวัยเกิดพฤติกรรม และมีสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรม ดังนั้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ ด้วยการเล่นเกมไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน และทำให้เกิดความพึงพอใจเท่านั้น แต่สามารถปลูกฝังลักษณะของพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อให้กับเด็กปฐมวัยได้ นอกจากนั้นกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นเกมแบบร่วมมือ ยังเป็นประสบการณ์ที่ทำให้เด็กปฐมวัยได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ทำให้ลักษณะการยึดตัวเองเป็นศูนย์กลางลดลง ทำให้เด็กเริ่มเข้าใจ และยอมรับว่าผู้อื่นมีความแตกต่างไปจากตน การที่เด็กได้เล่นด้วยกัน ได้ร่วมมือกัน จะทำให้เด็กได้เรียนรู้ปฏิริยาของเพื่อน ๆ เข้าใจอารมณ์ และความรู้สึกของผู้อื่น จึงทำให้เด็กมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้ภายหลังจากการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้วิธีการเล่นเกม ซึ่ง เพียเจท์ (วราลี. 2540 : 56 ;

อ้างอิงจาก Piaget. 1972) กล่าวว่า ความเอื้อเพื่อเกิดจากการเรียนรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ถ้าบุคคลนั้นเคยได้รับความช่วยเหลือที่เต็มใจจากผู้อื่น จากการเรียนแบบร่วมมือโดยวิธีการเล่นเกม เด็กเรียนรู้ที่จะแสดงพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเพื่อต่อผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะเลียนแบบความเอื้อเพื่อที่ตนเคยได้รับมาก่อน อันเป็นผลให้เด็กเรียนรู้บทบาทของตัวเอง และผู้อื่น และค่อย ๆ สะสมความเอื้อเพื่อเพิ่มขึ้นตามลำดับ

2. เด็กปฐมวัยหลังได้รับการทำกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ มีพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเอื้อเพื่อ ในเรื่องการช่วยเหลือสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในเรื่องการเสียสละ และโดยภาพรวมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า

2.1 กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กปฐมวัยมีลักษณะการยอมรับซึ่งกันและกัน มีการร่วมมือกัน เด็กได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมให้สำเร็จตามจุดประสงค์ และมีการช่วยเหลือ แบ่งปัน และเสียสละ เด็กทุกคนในกลุ่มมีความรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในความสำเร็จของแต่ละเกม ซึ่งผลของการเล่นจะทำให้เด็กรู้สึกถึงคุณค่าของตนเอง (Self Esteem) และเป็นการช่วยทำให้เด็กเข้าใจตนเอง รู้จักตนเอง (Self Concept) ดีขึ้น (อุษา พิงธรรม. 2535 : 20 ; อ้างอิงจาก Orlick. 1981 : 54-63) การรู้จักตนเองของเด็กปฐมวัยจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเพื่อ เช่นการช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการเสียสละ นอกจากนั้น การจัดให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์แบบร่วมมือกัน จะช่วยให้เด็กเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่นได้ดี และสามารถแสดงพฤติกรรมจริยธรรมที่ต้องการได้ เช่น การให้ความช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละ เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ โดยใช้วิธีการเล่นเกมจะสามารถเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของผู้อื่นและตนเองมากขึ้น มีความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี เข้าใจ และสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมจริยธรรมที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันได้ การเล่นเกมแบบร่วมมือยังช่วยลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของเด็กปฐมวัยได้ เพราะผู้เล่นทุกคนได้มีส่วนร่วมและเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ในการที่จะทำให้อารมณ์ของตนเองประสบความสำเร็จ ซึ่งจะทำให้เด็กไม่รู้สึกวิตกกังวล ในขณะที่เล่น แต่จะรู้สึกมีความสุขที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม รู้สึกร่วมในความสำเร็จนั้น เด็กจะพอใจในประสบการณ์ที่ได้รับจากการเล่น ความกลัว และการถอนตัวจากการเล่นจะหมดไป ผู้เล่นทุกคนเล่นด้วยกันตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสิ้นสุดการเล่น เพราะฉะนั้น เด็กทุกคนในกลุ่มจึงช่วยกันทำให้การเล่นบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีการช่วยเหลือ แบ่งปัน เสียสละ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ถ้าเกมใดเกมหนึ่งทำได้ไม่ดี เด็ก ๆ จะทำให้ดีในเกมใหม่ ไม่รู้สึกท้อแท้ ผิดหวัง นอกจากนั้นการเล่นแบบร่วมมือยังมีลักษณะของการเล่นคือ การเล่นประเภทนี้จะไม่มีผู้แพ้ หรือชนะ ซึ่งสิ่งที่กล่าวไว้ข้างต้นจะส่งผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัย

2.2 กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ เป็นกิจกรรมที่เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยเด็กจะเกิดการเรียนรู้ในการทำให้เกิดความร่วมมืออย่างแท้จริง เพราะเด็กจะได้เรียนรู้จากการ

ช่วยกันสร้างจุดมุ่งหมายร่วมกัน รู้จักบทบาทหน้าที่ที่ตนจะต้องรับผิดชอบในกลุ่ม ร่วมแรงร่วมใจในการที่จะทำให้งานประสบผลสำเร็จร่วมกัน ส่วนสำคัญขั้นพื้นฐานของการเล่นเกมแบบร่วมมือก็คือ ต้องการให้เด็กทราบเกี่ยวกับทักษะของการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยอย่างเหมาะสม การวางตัวของเด็กในการเรียนรู้เรื่องกลุ่ม และการอยู่ร่วมกันเพื่อช่วยเหลือกัน จะทำให้เด็กมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการทำงานดังนั้นกลุ่มจึงประสบผลสำเร็จ และสามารถดำรงรักษาความเป็นกลุ่มของตนไว้ (วรลั โกศัย. 2540 : 56 ; อ้างอิงจาก Johnson ;& Johnson. 1987 : 12-13) ดังนั้นการที่เด็กได้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อยจึงมีผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กปฐมวัยด้วย กล่าวคือ เด็กจะได้มีโอกาสเรียนรู้การปรับตัวในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เด็กได้เรียนรู้ว่าคนย่อมมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านความคิดเห็น ความรู้สึกทางอารมณ์และจิตใจ บุคลิกภาพ ความสามารถ และความสนใจ ทำให้คนเรามีความขัดแย้งกันอยู่เสมอ การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยเด็กจึงต้องเรียนรู้บทบาทของตนในกลุ่ม รู้จักการประนีประนอม เพื่อแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มจนทำให้กลุ่มสร้างผลงานให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน (วรลั โกศัย. 2540 : 58 ; อ้างอิงจาก Slavin. 1990 : 3) เด็กจึงเกิดประสบการณ์ตรงที่ได้รับจากการทำกิจกรรมอยู่ร่วมกัน เด็กรับรู้และเข้าใจเพื่อนในกลุ่ม และเรียนรู้การสร้างพฤติกรรมที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน เด็กจึงสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3 เด็กปฐมวัย มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเรื่องการแบ่งปันสูงขึ้นเล็กน้อยหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า เด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเรื่องการแบ่งปันสูงอยู่แล้ว เนื่องจากกิจวัตรประจำวันของเด็กปฐมวัยที่โรงเรียนเด็กได้เรียนรู้การแบ่งปันในการเล่นของเล่นร่วมกับเพื่อน โรงเรียนยังมีการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเรียนรู้จากการให้ โดยการให้เด็กได้มีโอกาสแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้ด้อยโอกาส และในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นเกมี กติกาซึ่งเด็กต้องเล่นและแบ่งปันอุปกรณ์อยู่แล้ว จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดมีพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเรื่องการแบ่งปัน มีความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในสัปดาห์แรก เด็กยังไม่สามารถที่จะให้ความร่วมมือต่อกลุ่มได้ดีพอ จึงทำให้เกิดความขัดแย้งเสมอภายในกลุ่ม เมื่อได้เล่นเกมแบบร่วมมือได้ประมาณ 3 สัปดาห์ เด็กมีพัฒนาการของการร่วมมือต่อกลุ่มดีขึ้น เกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่กลุ่มได้รับมอบหมายให้ เด็กมีการช่วยเหลือ แบ่งปัน และเสียสละมากขึ้น

2. จากข้อสังเกตในกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการเล่นเกมีที่มีการแบ่งกลุ่ม จะพบว่าเด็กมีความพอใจที่จะเข้ากลุ่มกับเพื่อนที่มีความสนิทสนมกัน กลุ่มเด็กที่มีพฤติกรรมในเรื่อง

การช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการเสียสละมากกว่าเป็นกลุ่มเด็กที่มีอายุมากกว่ากลุ่มเด็กอายุน้อย เพราะจากการสังเกตกลุ่มเด็กอายุมากจะช่วยเก็บอุปกรณ์ในการเล่นมากกว่ากลุ่มเด็กอายุน้อย

3. จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการเล่นเกม เด็กมีความสนใจในการเล่นมาก เพราะสมาชิกทุกคนในกลุ่มสามารถออกความคิดเห็นร่วมกันได้ และไม่มีผู้แพ้และผู้ชนะนั่นเอง ทำให้เกิดความเชื่อมั่น สนุกสนานทุกครั้งของการเล่นเกม เด็กสามารถบอกความรู้สึกที่มีต่อเกมได้ และให้ความสนใจต่อการเล่นเกมทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางของวิธีการสร้างพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการเล่นเกม ในการดำเนินกิจกรรมครูต้องให้เด็กเป็นผู้กำหนดการเข้ากลุ่ม กำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม และร่วมกันทำกิจกรรมให้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยครูเป็นเพียงผู้สนับสนุน

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการเล่นเกมควรมีการจัดเตรียม สื่อ อุปกรณ์ ให้พร้อมและเพียงพอก่อนนำไปใช้เล่นกับเด็กทุกครั้ง เพราะอุปกรณ์บางชิ้นถ้าไม่ดูแลให้เรียบร้อย อาจทำให้เกิดอันตรายกับเด็กได้

3. ครูควรพัฒนากิจกรรมจากคู่มือการจัดกิจกรรมเกม และการเล่นสำหรับเด็กให้เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ ไม่เน้นการแข่งขัน โดยใช้แนวทางของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยการเล่นเกมตามผลการวิจัยนี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการเล่นเกมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมด้านอื่น ๆ กับเด็กปฐมวัย เช่น ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีผลต่อพฤติกรรมจริยธรรมในเด็กระหว่างกลุ่มอายุต่ำกว่าและสูงกว่ากลุ่มตัวอย่าง

3. ควรมีการศึกษาติดตามผลความคงทนของพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ อาจมีการทดลองระยะยาว หรือการกระตุ้นพฤติกรรมด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นระยะ ๆ

4. ควรมีการศึกษารูปแบบการเกิดพฤติกรรม โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Time Series Design เพื่อสังเกตการเกิดพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2523). แนวทางการพิจารณาจริยธรรม : การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับ
จริยธรรมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- (2524). การศึกษาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมและองค์ประกอบ
ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมศาสนา. (2521). ศีลธรรมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550-2554). สำนักงาน. แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10. สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ.
- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน่วยการเรียนรู้การสอนศีลธรรม. กรุงเทพฯ : ม.ป.ป.
- คณะทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องเล่นของเด็ก. (2534). การละเล่นและเครื่องเล่นเพื่อพัฒนา
เด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรรยา นากระรัต. (2527). ผลของตัวแบบสัญลักษณ์ที่มีผลต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ชนาธิป พรกุล. (2543). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เห็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2522). พฤติกรรมศาสตร์เล่ม 2 : จิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช.
- ทวีป อภิลิทธิ์. (2540). การปลูกฝังจริยธรรมจำเป็นอย่างไร. วารสารการศึกษาตลอดชีวิต
ศึกษา แคมป์ ;& คณะ. (2536). หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระพร อุวรรณโณ. (2526). เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- (2535). ความเอื้ออาทร, สารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับเฉลิมพระเกียรติ.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธีราพร กุลนันทน์. (2530). การศึกษาผลของการเล่นต่างกลุ่มอายุที่มีผลต่อพฤติกรรมทาง
สังคมของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.

- นวลศิริ เปาโรหิต. (2518). **จิตวิทยาพัฒนาการ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). **การจัดประเมินผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2526). **การทดลองแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2545). **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการวัดประเมินการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษาตามแนวพระราชดำริ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปิยลักษณ์ พุกกะวัน. (2550). **การเรียนรู้แบบร่วมมือ. การศึกษาปฐมวัยร้อยดวงใจถวายในหลวง**. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ : สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพรรณศรี เเงาธรรมสาร. (2533,กุมภาพันธ์). **การเรียนรู้แบบรับผิดชอบร่วมกัน, สารพัฒนาหลักสูตร. (95) : 35-37.**
- พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต. (2537). **พุทธวิธีแก้ปัญหาเพื่อศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 5. บริษัทสหธรรมิกจำกัด.
- พัชรี ผลโยธิน. (2538, ธันวาคม). **เด็กอนุบาลกับพฤติกรรมการร่วมมือ. อบรมเชิงปฏิบัติการมหกรรมอนุบาลศึกษา เรื่องพัฒนาอนุบาลศึกษาเพื่อก้าวสู่นาคอย่างมีคุณค่า.**
- (2540, มกราคม)เด็กอนุบาลกับพฤติกรรมการร่วมมือ. **วารสารการศึกษาปฐมวัย. 1 (1)** มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2537). **วรรณกรรมและลีลาคดีระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 1-7**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- รัตนา บำรุงญาติ. (2532). **ผลของการพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้หุ่นมือ การเล่านิทาน และการใช้แถบเสียงนิทาน**. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- ลดาวรรณ ดีสม. (2546). **การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบต่อภาพ**. ปรินุญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2540). **Constructivism**, กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วราภรณ์ รักวิจัย. (2529). **การอบรมเลี้ยงเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- วราลี โกศัย. (2540). ผลการเล่นเกมแบบร่วมมือนอกห้องเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพร ทูเครือ. (2544). ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สงบ สัพโส. (2544). ผลการเล่นเกมการศึกษาต่อพฤติกรรมทางสังคมด้านความเอื้อเฟื้อและด้านความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สนธยา ฉัตรมาศ. (2532). จริยธรรมในระดับประถมศึกษา : พฤติกรรมที่ต้องการและปลูกฝัง. ประชากรศึกษา. 39 (1)
- สมพงษ์ สิงหะพล. (2542, พฤศจิกายน-มีนาคม). เทคนิคการสอนของการเรียนแบบร่วมมือ, *สีมาจารย์*. 13 (25) : 41-62.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ. (2544). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สาโรช บัวศรี. (2527). จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สิริวรรณ ฉันทะสานนท์. (2541). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์สีลม กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพร ตันนาภย์. (2534). ผลการใช้กิจกรรมตามแบบฝึกสติภาวนาอำไพ – เทคนิค เพื่อส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุนน อมรวิวัฒน์ ; ทิศนา แคมณี. (2527). หลักการสอนจริยธรรม ในกลวิธีสอนจริยศึกษา และการสอนแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภา (ชูพิกุลชัย) ขปิลมันน์. (2542). พัฒนาการเองทางเลือกที่คุ้มค่าในยุคสังคมวิกฤต. มูลนิธิธารน้ำใจเพื่อพัฒนาสังคมไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน, **ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

----- (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. สำนักนายกรัฐมนตรี.

กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). **แนวคิด หลักการ และกระบวนการพัฒนาจิตพิสัย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา.

อรรณณ สุ่มประดิษฐ์. (2533). **พฤติกรรมความเอื้อเฟื้อ ความมีระเบียบวินัยและระดับชั้นการเล่นทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับประสบการณ์การเล่นแบบไทยและการเล่นที่จัดอยู่ทั่วไป**. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อารมณ สุวรรณपाल. (2527). **เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 10**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา.

อารี สัตถ์หวิ. (2535). **พหุปัญญาและการเรียนแบบร่วมมือ**. กรุงเทพฯ : สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.

----- (2539). การเรียนแบบร่วมมือ, **สารานุกรมศึกษาศาสตร์**. 15 : 89-92.

อารีรัตน์ ญาณะตร. (2544). **พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การประกอบอาหารเป็นกลุ่ม**. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อุทัย ทองพูน. (2528). **จริยศึกษา**. นครศรีธรรมราช : โครงการตำราและเอกสารวิชาการ วิทยาลัยนครศรีธรรมราช.

อุษา พิงธรรม. (2535). **ผลการเล่นเกมแบบร่วมมือที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของเด็กอนุบาล**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

Berkowitz, L. ;& Daniels, L.R. (1963). Responsibility and Dependency, **Journal of Abnormal and Social Psychology**. 66: 429-436.

Bond, Norman David. (1969 , April). **Correlates of Altruism in Elementary school Children**. **Dissertation Abstraces**.

Kohlberg. (1976). **Moral State and Moralization : The Cognitive Development Approach**. **Moral Development and Behavior**'ed. by Thomas Lickana, New York : Holt Rinchart and Winston.

- Lembo, John M. (1967). Altruistic Attitudes Among Catholic Lay and Religious Female College Students, **Journal of Educational Research**. 61(2) : 71-73.
- Macaulay, J. ;& Berkowitz, L. (1970). **Alltruism and Helping Behavior**. New York : Academic Press.
- Piaget, Jean. (1960). **The Moral Judgement of Child**. Illinois : The Press.
- Rest, Jean. (1976). **New Approach in : nassing Moral Judgement. In Moral Development and Behavior**. Ed. By. Thomas Lickona, New York : Holt Rinchart and Winston Co.
- Richard E., Garrmsor ;& BerKowitz, Leonard. (1966). Reciprocity and Responsibility Reavtion to Prior Help, **Journal of Personality and Social Psychology**. 3(2) : 227-232.
- Wright, B. (1942). The Development of the Ideology of Altruism and Fairness in Children, **Psychological Bulletin**. 39 : 485-486.

ภาคผนวก ก.

คู่มือการใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ
แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ

คู่มือแบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย ใช้ทดสอบนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 4-5 ปี

1. ลักษณะของแบบทดสอบมีจำนวน 15 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ โดยมีคำถามเป็น เหตุการณ์สมมติ เป็นเรื่องพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ คำตอบเป็นตัวเลือก รูปภาพ 3 ตัวเลือก ให้เด็กเลือกตอบเพียงตัวเลือกเดียว โดยมีคู่มือสำหรับครูในการใช้ แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรม ด้านความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย
2. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดสอบใช้ข้อละ 1 นาที
3. เกณฑ์ในการให้คะแนน

มีเกณฑ์ในการให้คะแนน เป็น 1 และ 0 ดังนี้

ให้ 1 คะแนน หมายถึง เมื่อเด็กเลือกพฤติกรรมที่แสดงถึงความเอื้อเฟื้อที่เหมาะสมที่สุด

ให้ 0 คะแนน หมายถึง เมื่อเด็กเลือกพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อที่ยังไม่

เหมาะสมและยังไม่มี ความเอื้อเฟื้อ

4. ในการดำเนินการทดสอบ มีผู้ดำเนินการสอบ 1 คน และมีผู้ช่วยดำเนินการสอบ 1 คน เพื่อดูแลความสะอาด และดูแลเด็กให้ปฏิบัติได้ถูกต้องตามคำสั่ง

5. การดำเนินการทดสอบ

3.1 จัดเตรียมสถานที่ทดสอบ อุปกรณ์ให้เรียบร้อย

3.2 เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนเด็ก กรอกข้อมูลบนหน้าปกแบบทดสอบ ให้เรียบร้อย

3.3 ก่อนดำเนินการสอบให้เด็กทุกคนดื่มน้ำ และเข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย

3.4 ในการทำแบบทดสอบให้เด็กทำเองในแบบทดสอบ

3.5 ผู้ดำเนินการทดสอบแนะนำการเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ให้เด็กดูบนกระดาษ

3.6 ให้เด็กเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ในช่องว่างบนกระดาษที่แจกให้เด็ก

3.7 สังเกตและแนะนำให้เด็กปฏิบัติให้ถูกต้อง

คู่มือครู

การใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

คู่มือครูชุดนี้เป็นการใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเด็กปฐมวัย ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แจกแบบทดสอบและกระดาษที่มีช่องว่างไว้ให้เด็กได้ทดลองเขียนเครื่องหมายกากบาท และดินสอให้เด็กคนละชุด
2. ดำเนินการสอบโดยอ่านให้เด็กฟังช้า ๆ และชัดเจน 2 ครั้ง เมื่อครูอ่านข้อใด ให้เด็กชี้ภาพตามไปด้วย ทำข้อสอบทีละข้อ โดยใช้เวลาในการทำข้อสอบข้อละ 1 นาที แต่ละข้อ ให้เด็กกากบาทที่ภาพที่เลือกเพียง 1 ภาพ
3. ขณะที่ดำเนินการสอบผู้ทำการทดสอบและผู้ช่วยทดสอบเดินดูเด็กทุกคนให้ปฏิบัติตามคำสั่งให้ถูกต้อง

- ครู :** “วันนี้ครูมีภาพที่น่าสนใจมาให้เด็ก ๆ ดูหลายภาพ และมีคำถามมาถามเด็ก ๆ และคุณครูจะให้เด็ก ๆ เลือกกากบาทภาพด้วย แต่มีข้อตกลงว่าเด็ก ๆ จะเลือกกากบาทได้เพียง 1 ภาพเท่านั้น และจะกากบาทได้เมื่อคุณครูถามจบ และบอกให้เด็ก ๆ กากบาทได้ เมื่อคุณครูบอกให้ดูข้อใด ให้เด็ก ๆ ใช้มือชี้ที่ข้อนั้นด้วย ส่วนข้ออื่น ๆ ให้เด็กใช้กระดาษที่คุณครูแจก ปิดไว้ก่อน เด็ก ๆ ทำตามข้อตกลงนี้ได้ไหมคะ”
- :** หยุดให้เด็กตอบ
- :** “ก่อนที่จะทำ คุณครูมีกระดาษที่มีเครื่องหมายกากบาทอยู่ จะให้เด็ก ๆ ได้ทดลองเขียนเครื่องหมายกากบาท แต่ให้เด็ก ๆ ดูกระดาษที่คุณครูถือก่อนคุณครูจะกากบาทให้เด็กดูและชี้ให้เด็กดูว่าเครื่องหมายนี้เรียกว่าเครื่องหมายกากบาท(X)”
- :** “ให้เด็ก ๆ กากบาทในช่องว่างตามตัวอย่างบนกระดาษที่คุณครูแจกให้”
- :** เดินดูและสังเกตวิธีการเขียนเครื่องหมายกากบาท ให้คำชมเชยเมื่อเด็กเขียนกากบาทได้ถูกต้อง
- :** “เด็ก ๆ เก่งทุกคนเลยคะ ต่อไปคุณครูจะให้เด็ก ๆ เลือกกากบาทที่รูปภาพเพียง 1 ภาพ แต่จะกากบาทได้ต่อเมื่อคุณครูเล่าเรื่องจบก่อนนะคะ เด็ก ๆ ตั้งใจฟังนะคะ ใครที่ไม่เข้าใจถามคุณครูได้นะคะ”
- :** ดำเนินการสอบเด็กทุกข้อจนครบทุกข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

ให้ 1 คะแนน หมายถึง เมื่อเด็กเลือกพฤติกรรมที่แสดงถึงความเอื้อเฟื้อที่เหมาะสมที่สุด

ให้ 0 คะแนน หมายถึง เมื่อเด็กเลือกพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเอื้อเฟื้อที่ยังไม่

เหมาะสมและไม่มีความเอื้อเฟื้อ

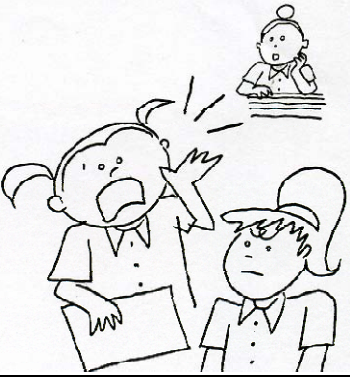
แบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อเรื่องการช่วยเหลือ

ชื่อ..... ชั้น.....

แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความเอื้อเฟื้อเรื่องการช่วยเหลือ

1. เมื่อจอยขอให้ช่วยหยิบกระดาดสำหรับวาดรูปให้ เด็กจะอย่างไร

		
1. บอกให้จอยไปหยิบเอง	2. หยิบกระดาดส่งให้จอย	3. บอกเพื่อนคนอื่นหยิบให้จอย

2. เมื่อเห็นแอนกำลังเก็บหนังสือการบ้านใส่กระเป๋าแล้วปิดกระเป๋าไม่ได้ เด็กจะอย่างไร

		
1. ยืนมองแอนเฉยๆ	2. บอกเพื่อนคนอื่นให้ช่วยแอน	3. ช่วยแอนปิดกระเป๋า

3. เมื่อมาถึงโรงเรียนเด็กเห็นต๋อยกำลังร้องไห้ เด็กจะอย่างไร

		
1. หัวเราะที่เห็นต๋อยร้องไห้	2. เข้าไปปลอบต๋อย	3. บอกคุณครูว่าต๋อยร้องไห้

แบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อเรื่องการแบ่งปัน

ชื่อ..... ชั้น.....

แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความเอื้อเฟื่องการแบ่งปัน

1. เมื่อเห็นแพมไม่มีสีเทียนสำหรับวาดภาพระบายสี เด็กจะอย่างไร

		
1. ให้แพมใช้สีเทียนด้วย	2. หยิบสีหลบไม่ให้แพมใช้สีด้วย	3. บอกคุณครูว่าแพมไม่มีสีใช้

2. ขณะที่กำลังเล่นตุ๊กตาดูอยู่ วาวมาขอเล่นด้วย เด็กจะอย่างไร

		
1. เดินหนีไปเล่นที่อื่น	2. บอกวาวให้ไปเล่นอย่างอื่น	3. ให้วาวเล่นด้วยกัน

3. เมื่ออ้อยมาขอยืมดินสอ เด็กจะอย่างไร

		
1. หยิบดินสอให้อ้อยยืม	2. บอกให้อ้อยยืมจากคนอื่น	3. ไม่สนใจและไม่พูดกับอ้อย

แบบทดสอบวัดพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อเรื่องการเสียสละ

ชื่อ.....

ชั้น.....

แบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมความเอื้อเฟื้อเรื่องการเสียสละ

1. ขณะที่กำลังปั้นดินน้ำมันอยู่ แววมารอปั้นดินน้ำมันก่อนเพราะต้องไปเรียนบัลเลต์ต่อ เด็กจะทำอย่างไร

		
1. ปั่นต่อโดยไม่สนใจแวว	2. บอกแววให้ไปเล่นอย่างอื่น	3. ยอมให้แววปั้นดินน้ำมันก่อน

2. ขณะแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม สมาชิกกลุ่มของเด็กมีจำนวนเกินจากที่ครูกำหนด แต่กลุ่มของเพื่อนยังมีสมาชิกไม่ครบ เด็กจะทำอย่างไร

		
1. บอกให้เพื่อนคนอื่นออกจากกลุ่ม	2. บอกคุณครูว่าในกลุ่มมีสมาชิกเกิน	3. ยอมไปอยู่ร่วมกลุ่มที่ยังมีสมาชิกไม่ครบ

3. แม่มีหน้าที่นำตะกร้านมไปส่ง เมื่อถึงเวลาเข้าห้องเรียน แม่ยังดื่มนมไม่เสร็จ เด็กจะทำอย่างไร

		
1. รีบไปเข้าห้องเรียน	2. นำตะกร้าไปเก็บแทนแม่	3. บอกคุณครูว่าแม่ดื่มนมยังไม่เสร็จ

ภาคผนวก ข.

คู่มือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยการเล่นเกม
ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นเกมแบบร่วมมือ

คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นแบบร่วมมือ

การเล่นแบบร่วมมือนั้น เป็นการจัดกิจกรรมที่เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการเล่น โดยไม่เน้นผลการแข่งขันแพ้ ชนะ มีน้ำใจช่วยเหลือกัน แบ่งปันกัน และเสียสละ ในการเล่น จัดให้เด็กเล่นเกมสัปดาห์ละ 4 ครั้ง คือ ในวันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี ใช้เวลาในการเล่นเกมแต่ละครั้ง 30 นาที โดยจัดให้เด็ก เล่นเกมวันละ 1 เกม โดยครูมีบทบาทดังนี้

1. เป็นผู้จัดเตรียมอุปกรณ์ในการเล่น
2. คอยดูแลเด็กในขณะที่เล่น ให้คำแนะนำในการเล่นในสถานการณ์ที่จำเป็น สร้างบรรยากาศในการเล่นที่ดี
3. ชมเชยและให้กำลังใจกับเด็กเมื่อเด็กสามารถแสดงพฤติกรรมและความคิดเห็นที่เกี่ยวกับจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ในเรื่องการช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการเสียสละ

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ ในเรื่องการช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการเสียสละ

แนวการจัดกิจกรรม

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือรูปแบบเกม มีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่เหมือนกัน ประกอบไปด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นนำ (ใช้เวลา 5 นาที) เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนทำกิจกรรม แนะนำเกมกับอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการเล่น สนทนาและอธิบายวิธีการเล่นเกม บอกจุดประสงค์ในการเล่น
2. ขั้นการเล่น (ใช้เวลา 20 นาที) ให้เด็กแบ่งกลุ่มตามวิธีการเล่น แจกอุปกรณ์และให้เด็กเริ่มเล่นเกมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยคอยสังเกตและให้คำแนะนำในการเล่นกับเด็กในสถานการณ์ที่จำเป็นเท่านั้น
3. ขั้นสรุป (ใช้เวลา 5 นาที) เด็กและครูร่วมกันสนทนา สรุป และตอบคำถามเกี่ยวกับจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อในเรื่องการมีน้ำใจ การแบ่งปัน และการเสียสละ ตามจุดประสงค์ของเกม
4. ขั้นประเมินผล ครูสังเกตพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อของเด็ก เอื้อเฟื้อ ในเรื่องการช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการเสียสละ ที่เกิดในระหว่างการเล่น และการตอบคำถามของเด็ก โดยใช้เวลาในการสังเกตระหว่างการจัดกิจกรรม

เกมการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเด็กปฐมวัยมีทั้งหมด 24 เกม แบ่งออกเป็น

เกมที่ส่งเสริมพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องการช่วยเหลือ	8 เกม
เกมที่ส่งเสริมพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องการแบ่งปัน	8 เกม
เกมที่ส่งเสริมพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องการเสียสละ	8 เกม

รายละเอียดของเกมที่ส่งเสริมพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องต่างๆ
 เกมที่ส่งเสริมพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องการช่วยเหลือมี 8 เกม ดังนี้

เกม ช่วยกันเก็บของ

เกม ค้นหาเหยื่อ

เกม แต่งตัวตุ๊กตา

เกม กระโดดด้วยกัน

เกม มือแป้

เกม ถังกระดาษ

เกม ต่อเส้น

เกม แข่งม้า

เกมที่ส่งเสริมพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องการแบ่งปันมี 8 เกม ดังนี้

เกม แบ่งกันยีน

เกม ป้อนกล้วย

เกม หยิบของ

เกม ตักน้ำใส่ขวด

เกม ถูขุนหัว

เกม มะนาวเร็นรำ

เกม วีน้อมเสา

เกม บอลลอยฟ้า

เกมที่ส่งเสริมพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องการเสียสละมี 8 เกม ดังนี้

เกม เจ้าเมือง

เกม เสือกินวัว

เกม หมวกดนตรี

เกม พรหมพิเศษ

เกม รถไฟลอดอุโมงค์

เกม บอลใส่ตะกร้า

เกม ห่วงดนตรี

เกม ขี่ม้าส่งเมือง

ตารางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เกม

สัปดาห์ที่	วัน	เกม	พฤติกรรมเอื้อเฟื้อที่ประสงค์
1	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	ช่วยกันเก็บของ แบ่งกันยื่น เจ้าเมือง ค้นหาเหยื่อ	การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละ การช่วยเหลือ
2	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	ป้อนกล้วย เสือกินวัว แต่งตัวตุ๊กตา หยิบของ	การแบ่งปัน การเสียสละ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน
3	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	หมวกดนตรี กระโดดด้วยกัน ตักน้ำใส่ขวด พรมวิเศษ	การเสียสละ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละ
4	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	มือแป้ง ถุงทุนหัว รถไฟลอดอุโมงค์ ถึงกระดาด	การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละ การช่วยเหลือ
5	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	มะนาวเริงรำ บอลใส่ตะกร้า ต่อเส้น วิ่งอ้อมเสา	การแบ่งปัน การเสียสละ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน
6	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี	ห้วงดนตรี แข่งม้า บอลลอยฟ้า ขี่ม้าส่งเมือง	การเสียสละ การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเสียสละ

**ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
ด้วยการเล่นเกมแบบร่วมมือ**

เกม ช่วยกันเก็บบอล

จุดประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้พฤติกรรมเอื้อเฟื้อในเรื่องการช่วยเหลือผู้อื่น จากกิจกรรมการเล่นเก
มช่วยกันเก็บบอล

อุปกรณ์

ลูกบอลขนาดเท่ากันจำนวน 30 ลูก ผ้าเช็ดหน้าผืนใหญ่ 3 ผืน ตะกร้า 3 ใบ

ขั้นนำ

1. ครูบอกชื่อเกม และแนะนำอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการเล่นเกมกับเด็ก
2. ครูบอกจุดประสงค์ในการเล่นเก

ขั้นการเล่นเก

1. ครูอธิบายกฎ กติกา วิธีการเล่นเกมช่วยกันเก็บบอลดังนี้
 - ผู้เล่นหนึ่งคนในกลุ่มทำหน้าที่หยิบลูกบอลใส่ในผ้าเช็ดหน้าให้กับเพื่อน ๆ ที่ทำหน้าที่ถือผ้าเช็ดหน้าที่จุดเริ่มต้น
 - ผู้เล่นอีก 4 คนที่เหลือในกลุ่ม ทำหน้าที่ถือผ้าเช็ดหน้าคนละมุม เพื่อลำเลียงลูกบอลครั้งละ 1 ลูกไปใส่ตะกร้า ซึ่งมีระยะห่างจากจุดเริ่มต้น 5 เมตร
 - เมื่อนำลูกบอลใส่ในตะกร้าเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เล่นทั้งสี่คน กลับมารับลูกบอลลูกต่อไป ปฏิบัติเช่นเดียวกันกับลูกแรก จนกระทั่งได้ยินเสียงสัญญาณหยุด
2. เด็กแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม
3. ครูแจกอุปกรณ์ในการเล่นเกให้กับเด็กในแต่ละกลุ่ม
4. เด็กแต่ละกลุ่มร่วมกันปรึกษา เพื่อแบ่งหน้าที่ในการเล่นเก
5. เมื่อเด็กแต่ละกลุ่มพร้อม ครูให้สัญญาณเริ่มต้นในการเล่นเก

ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสรุป แสดงความคิดเห็นเรื่องพฤติกรรมกาช่วยเหลือผู้อื่น โดยครูใช้คำถามดังนี้

1. จากการเล่นเกม เด็กๆ ได้ช่วยเหลือเพื่อนอย่างไรบ้าง
2. ถ้าทุกคนในกลุ่มไม่ช่วยเหลือกัน จะเป็นอย่างไร
3. เด็กๆ เคยช่วยเหลือผู้อื่นอย่างไรบ้าง

ประเมินผล

1. สังเกตการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นระหว่างเล่นเกม
2. สังเกตการตอบคำถาม

เกม ค้นหาอาหาร

จุดประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้พฤติกรรมเอื้อเฟื้อในเรื่องการช่วยเหลือผู้อื่น จากกิจกรรมการเล่นเกมนค้นหาเหยื่อ

อุปกรณ์

ผลไม้จำลอง ตะกร้อสอยผลไม้ เชือกฟาง

ขั้นนำ

1. ครูบอกชื่อเกม และแนะนำอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการเล่นเกม
2. ครูบอกจุดประสงค์ในการเล่นเกมน

ขั้นการเล่นเกมน

1. ครูนำผลไม้จำลองไปแขวนตามต้นไม้ต่าง ๆ
2. ครูอธิบายกฎ กติกา วิธีการเล่นเกมค้นหาอาหารดังนี้
 - ให้เด็กสมมติว่ากลุ่มของตนเป็นสัตว์หนึ่งชนิด
 - สัตว์แต่ละชนิดออกค้นหาอาหารไปพร้อมกันเป็นกลุ่ม โดยสมาชิกกลุ่มอยู่รวมกันในวงกลมของเชือกฟาง
 - สัตว์แต่ละชนิดนำตะกร้อสำหรับสอยผลไม้ 1 อัน นำไปช่วยกันสอยผลไม้
 - สัตว์แต่ละชนิดร่วมกันหาอาหารให้ได้ตามจำนวนสมาชิกในกลุ่ม
 - เมื่อได้ผลไม้ครบตามจำนวนสมาชิกในกลุ่มแล้วให้นั่งลง
3. เด็กแบ่งกลุ่มตามความสนใจ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม
4. เด็กแต่ละกลุ่มร่วมกันปรึกษา เพื่อแบ่งหน้าที่ และหาวิธีการในการเล่นเกมน
5. เมื่อเด็กแต่ละกลุ่มพร้อม ครูให้สัญญาณเริ่มต้นในการเล่นเกมน

ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสรุป แสดงความคิดเห็นเรื่องพฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น โดยใช้คำถามดังนี้

1. จากการเล่นเกม เด็ก ๆ ได้ช่วยเหลือเพื่อนอย่างไรบ้าง
2. ถ้าสมาชิกในกลุ่มไม่ช่วยกันหาอาหารจะเป็นอย่างไร
3. การช่วยเหลือผู้อื่น ในสิ่งที่ตนทำได้ มีผลดีอย่างไร

ประเมินผล

1. สังเกตการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นระหว่างเล่นเกม
2. สังเกตการตอบคำถาม

เกม แบ่งกันยืน

จุดประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้พฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องการแบ่งปัน จากกิจกรรมการเล่นเกมแบ่งกันยืน

อุปกรณ์

กระดาษหนังสือพิมพ์กลุ่มละ 1 แผ่น นกหวีดสำหรับครู

ขั้นนำ

3. ครูบอกชื่อเกม และแนะนำอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการเล่นเกมกับเด็ก
4. ครูบอกจุดประสงค์ในการเล่น

ขั้นการเล่น

1. ครูอธิบายกฎ กติกา วิธีการเล่นเกมแบ่งกันยืน ดังนี้
 - เมื่อได้ยินสัญญาณ ให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มยืนบนกระดาษหนังสือพิมพ์ โดยไม่ให้เท้าของทุกคนเลยออกนอกกระดาษ
 - พับกระดาษครึ่งหนึ่งทุกครั้งที่ได้ยินสัญญาณ ทุกคนขึ้นไปยืนบนแผ่นกระดาษโดยไม่ให้เท้าของทุกคนเลยออกนอกกระดาษ
2. เด็กแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม
3. เด็กแต่ละกลุ่มร่วมกันปรึกษา เพื่อหาวิธีในการเล่น
4. ครูแจกกระดาษหนังสือพิมพ์ให้กลุ่มละ 1 แผ่น
5. เมื่อเด็กแต่ละกลุ่มพร้อม ครูให้สัญญาณเริ่มต้นในการเล่น

ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสรุป แสดงความคิดเห็นเรื่องพฤติกรรมการเล่น โดยใช้คำถามดังนี้

1. จากการเล่นเกม เด็กๆ ได้แบ่งปันกับเพื่อนอย่างไรบ้าง
2. ถ้าสมาชิกในกลุ่มไม่แบ่งปันกันยืนบนกระดาษ จะเป็นอย่างไร
3. ถ้าเด็กเห็นเพื่อนในกลุ่มไม่มีที่ยืนบนกระดาษจะทำอย่างไร เพราะอะไร

ประเมินผล

1. สังเกตการแสดงพฤติกรรมการเล่น ระหว่างเล่น
2. สังเกตการตอบคำถาม

เกม แก้อ้อหรรษา

จุดประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้พฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องการแบ่งปัน จากกิจกรรมการเล่นเกอ้าอ้อหรรษา

อุปกรณ์

เก้ออ้อ 15 ตัว นกหวีดสำหรับครู

ขั้นนำ

1. ครูบอกชื่อเกม และแนะนำอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการเล่นเกมกับเด็ก
2. ครูบอกจุดประสงค์ในการเล่น

ขั้นการเล่น

1. ครูอธิบายกฎ กติกา วิธีการเล่นเกมเก้ออ้อหรรษา ดังนี้
 - ผู้เล่นทุกคนต้องมีที่นั่งบนเก้ออ้อทุกครั้งในการเล่น
 - เมื่อได้ยินสัญญาณให้เด็กทุกคนนั่งบนเก้ออ้อ โดยทุกคนต้องมีที่นั่ง
 - ครูนำเก้ออ้อออกครั้งละ 2 ตัว ก่อนให้สัญญาณเริ่มเล่นครั้งใหม่จนเหลือเก้ออ้อ 5 ตัว
2. เมื่อเด็กพร้อมครูให้สัญญาณในการเล่น

ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสรุป แสดงความคิดเห็นเรื่องพฤติกรรมแบ่งปัน โดยใช้คำถามดังนี้

1. จากการเล่นเกม เด็กๆ ได้แบ่งปันกับเพื่อนอย่างไรบ้าง
2. ถ้าเด็กไม่แบ่งปันกันนั้นจะเป็นอย่างไร
3. ถ้าเด็กเห็นเพื่อนมาถึงที่โต๊ะอาหารที่หลังจะทำอย่างไร

ประเมินผล

1. สังเกตการแสดงพฤติกรรมแบ่งปัน ระหว่างเล่นเกม
2. สังเกตการตอบคำถาม

เกม เจ้าเมือง

จุดประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้พฤติกรรมความเอื้อเฟื้อในเรื่องการเสียสละ จากกิจกรรมการเล่นเกมเจ้าเมือง

อุปกรณ์

เครื่องใช้ที่ติดตัวเด็ก เช่น ผ้าเช็ดหน้า ที่คาดผม กิ๊บติดผม รองเท้า ถุงเท้า เป็นต้น

ขั้นนำ

1. ครูบอกชื่อเกม และแนะนำอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการเล่นเกมกับเด็ก
2. ครูบอกจุดประสงค์ในการเล่น

ขั้นการเล่นเกม

1. ครูอธิบายกฎ กติกา วิธีการเล่นเกมดังนี้
 - ผู้เล่นหนึ่งคนในกลุ่มทำหน้าที่เป็นทหารของเจ้าเมือง สมาชิกในกลุ่มที่เหลือทำหน้าที่เป็นประชาชน
 - ทหารทำหน้าที่รับคำสั่งจากเจ้าเมือง เพื่อนำไปบอกประชาชนและนำสิ่งของกลับไปให้เจ้าเมือง
 - ประชาชนมีหน้าที่หาสิ่งของตามคำสั่งของเจ้าเมืองแล้วมอบให้กับทหาร
 - ครูทำหน้าที่เป็นเจ้าเมืองเพื่อเรียกละแวกของโดยให้ทหารไปนำของจากประชาชน
2. เด็กแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม
3. เด็กแต่ละกลุ่มร่วมกันปรึกษาเพื่อแบ่งหน้าที่ในการเล่น
4. เมื่อเด็กพร้อมให้เริ่มเล่นเกม

ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสรุป แสดงความคิดเห็นเรื่องพฤติกรรมการเล่นเสียสละ โดยใช้คำถามดังนี้

1. จากการเล่นเกม เด็กๆ ได้เสียสละอย่างไรบ้าง
2. ถ้าระหว่างที่กำลังเล่นของเล่น เพื่อนไม่มีของเล่น หนูจะอย่างไร

ประเมินผล

1. สังเกตการแสดงพฤติกรรมการเล่นเสียสละ ระหว่างเล่นเกม
2. สังเกตการตอบคำถาม

เกม เสือกินวัว

จุดประสงค์

เพื่อให้เด็กเรียนรู้พฤติกรรมความเอื้อเฟื้อ ในเรื่องการเสียสละ จากกิจกรรมการเล่นเกมเสือกินวัว

อุปกรณ์

นกหวีดสำหรับครู

ขั้นนำ

1. ครูบอกชื่อเกม และแนะนำอุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นเกมนกกับเด็ก
2. ครูบอกจุดประสงค์ในการเล่นเกมนก

ขั้นการเล่นเกม

1. ครูอธิบายกฎ กติกา วิธีการเล่นเกมดังนี้
 - ในการเล่นเกม ผู้เล่นจะสมมติเป็น วัว เสือ หรือวัว
 - ให้คนที่เป่ารั้วจับมือเป็นวงกลม คนที่เป็นเสืออยู่นอกรั้ว คนที่เป็นวัว อยู่ในรั้ว
 - เสือทำหน้าที่ไล่จับวัว วัวต้องหนีเสือ รั้วต้องช่วยป้องกันวัวจากเสือ
2. เด็กอาสาทำหน้าที่ต่าง ๆ ในการเล่นเกม
3. เมื่อได้ยินเสียงสัญญาณ ให้เริ่มเล่นเกม
4. เด็กผลัดเปลี่ยนกันเป็นรั้ว วัว หรือเสือ
5. ในกรณีที่เสือไม่สามารถกินวัวได้ ครูให้สัญญาณหยุดเพื่อผลัดเปลี่ยนการเป็นรั้ว วัว และเสือ

ขั้นสรุป

เด็กและครูร่วมกันสรุป แสดงความคิดเห็นเรื่องพฤติกรรมการเล่นเสียสละ โดยใช้คำถามดังนี้

1. จากการเล่นเกม เด็กๆ ได้เสียสละอย่างไรบ้าง
2. ถ้าเด็ก ๆ ไม่เสียสละยอมให้เพื่อนเป็น เสือ หรือวัวก่อน จะเป็นอย่างไร
3. การเสียสละยอมให้เพื่อนเล่นเป็นเสือ หรือวัวก่อน มีผลดีอย่างไร
4. ถ้าเด็ก ๆ กำลังเล่นเกมอยู่ แล้วเพื่อนมาขอเล่นก่อน หนูจะทำอย่างไร

ประเมินผล

1. สังเกตการแสดงพฤติกรรมการเล่นเสียสละระหว่างเล่นเกม
2. สังเกตการตอบคำถาม

ภาคผนวก ค.

ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ตารางแสดงค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ตารางแสดงคะแนนพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ โดยวิธีการทางสถิติ แบบt - test

ตาราง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และความเหมาะสมของการใช้ภาษาของแบบทดสอบ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ด้าน	ข้อ	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	IOC
การช่วยเหลือ	1	0	1	1	0.67
	2	1	1	1	1
	3	1	0	1	0.67
	4	1	1	0	0.67
	5	1	1	1	1
	6	1	1	1	1
	7	1	1	1	1
	8	1	1	1	1
	9	1	1	1	1
	10	1	1	1	1
การแบ่งปัน	1	1	1	1	1
	2	1	1	1	1
	3	1	1	1	1
	4	1	1	1	1
	5	1	1	1	1
	6	1	1	1	1
	7	1	1	1	1
	8	1	1	1	1
	9	1	1	1	1
	10	1	1	1	1
การเสียสละ	1	1	1	0	0.67
	2	1	1	1	1
	3	1	1	1	1
	4	1	1	1	1
	5	1	1	1	1
	6	1	1	1	1
	7	1	1	1	1
	8	1	1	1	1
	9	1	1	1	1
	10	1	1	1	1

ตาราง แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ด้าน	ข้อ	ระดับความยาก (P)	อำนาจจำแนก (r)
การช่วยเหลือ	1	.80	.22
	2	.70	.35
	3	.63	.28
	4	.63	.53
	5	.73	.23
	6	.57	.54
	7	.60	.48
	8	.73	.34
	9	.70	.45
	10	.70	.49
การแบ่งปัน	1	.57	.51
	2	.67	.62
	3	.70	.41
	4	.63	.58
	5	.63	.48
	6	.70	.46
	7	.63	.59
	8	.63	.51
	9	.63	.48
	10	.73	.59
การเสียสละ	1	.77	.23
	2	.63	.53
	3	.73	.51
	4	.80	.55
	5	.73	.46
	6	.70	.38
	7	.63	.48
	8	.67	.57
	9	.70	.39
	10	.73	.43

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .816

ตาราง คะแนนพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเรื่องการช่วยเหลือของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรม
แบบร่วมมือก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยวิธีการทางสถิติ t – test แบบ Dependent Group

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	D	D ²
1	4	10	6	36
2	8	9	1	1
3	10	10	0	0
4	10	10	0	0
5	10	10	0	0
6	10	10	0	0
7	5	8	3	9
8	9	10	1	1
9	7	9	2	4
10	10	10	0	0
11	10	10	0	0
12	1	10	9	81
13	10	10	0	0
14	6	8	2	4
15	6	9	3	9
Σ			27	145

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} = 2.66$$

ตาราง คะแนนพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเรื่องการแบ่งปันของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบ
ร่วมมือก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยวิธีการทางสถิติ t – test แบบ Dependent Group

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	D	D ²
1	10	9	-1	1
2	9	10	1	1
3	10	10	0	0
4	9	10	1	1
5	10	9	-1	1
6	10	10	0	0
7	10	10	0	0
8	10	10	0	0
9	4	10	6	36
10	10	10	0	0
11	10	10	0	0
12	3	8	5	25
13	10	10	0	0
14	10	10	0	0
15	8	9	1	1
Σ			12	66

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} = 1.54$$

ตาราง คะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อเรื่องการเสียสละของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบ
ร่วมมือก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยวิธีการทางสถิติ t – test แบบ Dependent Group

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	D	D ²
1	6	10	4	16
2	6	10	4	16
3	9	10	1	1
4	8	8	0	0
5	9	9	0	0
6	10	10	0	0
7	4	8	4	16
8	8	8	0	0
9	5	8	3	9
10	8	10	2	4
11	7	10	3	9
12	5	8	3	9
13	9	9	0	0
14	5	6	1	1
15	7	8	1	1
Σ			26	82

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{n \Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{n-1}}} = 4.13$$

ตาราง คะแนนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อโดยภาพรวมของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบร่วมมือ
ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยวิธีการทางสถิติ t – test แบบ Dependent Group

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	D	D ²
1	20	29	9	81
2	23	29	6	36
3	29	30	1	1
4	27	28	1	1
5	29	28	-1	1
6	30	30	0	0
7	19	26	7	49
8	27	28	1	1
9	16	27	11	121
10	28	30	2	4
11	27	30	3	9
12	9	26	17	289
13	29	29	0	0
14	21	24	3	9
15	21	26	5	25
Σ			65	627

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} = 3.38$$

ภาคผนวก ง.
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขแบบทดสอบวัดพฤติกรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อ

1. อาจารย์สรยุทธ ฉันทวรภาพ ศึกษาพิเศษศึกษานานาชาติ การศึกษาปฐมวัย
กรุงเทพมหานคร เขต 1
2. อาจารย์นารี ศิริทรัพย์ อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม อ. เมือง
จ. นครปฐม
3. อาจารย์รัตนาภรณ์ มั่นศรีจันทร์ หัวหน้างานทะเบียนและวัดผล
โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย เขต วัฒนา
จ. กรุงเทพมหานคร

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยการเล่นเกม

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีศรี ตันเจริญ อาจารย์ประจำสาขาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
เขต ธนบุรี จ. กรุงเทพมหานคร
2. อาจารย์สรยุทธ ฉันทวรภาพ ศึกษาพิเศษศึกษานานาชาติ การศึกษาปฐมวัย
กรุงเทพมหานคร เขต 1 จ. กรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์นารี ศิริทรัพย์ อาจารย์พิเศษ สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม อ. เมือง
จ. นครปฐม
4. อาจารย์สุชาดา นทีตานนท์ อาจารย์ฝ่ายวิชาการ
โรงเรียนพระแม่สกลสงเคราะห์ อ. บางบัวทอง
จ. นนทบุรี
5. อาจารย์กิตติศักดิ์ เกตุญาติ อาจารย์ผู้สอนโรงเรียนบ้านหนองกุงโนนทัน
อ. หนองสองห้อง จ. ขอนแก่น

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวรติรส ก้อนเงิน
วันเดือนปีเกิด	11 กรกฎาคม 2517
สถานที่เกิด	อ. พาน จ. เชียงราย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	12/129 ตรอกการเคหะหลังที่ 12 แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย สุขุมวิท 19 ซอยวัฒนา เขตวัฒนา คลองเตยเหนือ กรุงเทพมหานคร 10110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2533	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตตอารี อ. เมือง จ. ลำปาง
พ.ศ. 2536	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเวียงป่าเป้าวิทยาคม อ. เวียงป่าเป้า จ. เชียงราย
พ.ศ. 2542	ศศ.บ. วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2551	กศ.ม. วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร